Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 248 (1248) ♦ Четвер, 28 грудня 1995 року ♦ Ціна договірна

ПОРАДИЛИСЯ, ЯК СЕЛЯНАМ ДАЛІ ГОСПОДАРЮВАТИ

Проаналізували роботу аграрного сектора за 1995 рік, поділилися досвідом господарювання, виробили конкретні рекомендації з подальшого розвитку агропромислового комплексу держави — такий головний підсумок Всеукраїнської наради з питань агропромислової політики, яка завершила свою роботу, повідомляє Укрінформ. В ній взяли участь представники господарств з усіх регіонів, фермери, працівники обслуговуючої галузі, керівники більшості міністерств та відомств, обласних управлінь сільського господарства та державних адміністрацій, представники політичних та громадських організацій.

Учасників наради привітав Президент України Леонід Кучма.

Прем'єр-міністр України Євген Марчук, який виступив з доповіддю, проаналізував діяльність агросектора економіки за 1995 рік. Одним з основних напрямів виходу економіки України з кризового стану Прем'єр-міністр назвав завершення земельної та господарської реформи, що має привести до підвищення ефективності господарювання.

Євген Марчук розповів про заходи, яких буде вжито урядом на захист вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника, на збереження наукового потенціалу в агропромисловому комплексі, про увагу до соціальної сфери села. Вже з наступного року, зазначив Прем'єр-міністр, повинно поліпшитися фінансово-кредитне забезпечення сільського господарства. З цією метою розроблено 14 нормативних документів, які незабаром будуть передані до Верховної Ради України.

У виступах учасників наради порушувалися питання подальшого проведення земельної реформи, захисту грунтів, впровадження нових форм господарювання тощо.

Пропозиції та зауваження, висловлені на нараді, знайдуть відображення у Національній програмі розвитку сільськогосподарського виробництва на 1996—2005 роки.

У роботі наради взяв участь Голова Верховної Ради Олександр Мороз.

РОБОЧИЙ РИТМ СЕСІЇ

Завершився ще один сесійний марафон Верховної Ради України, який розпочався 5 вересня і закінчився 22 грудня. Він був позначений такими важливими подіями, як прийняття України до Ради Європи, активізація роботи над проектом нової Конституції України, розгляд і схвалення Програми діяльності Кабінету міністрів, обговорення проекту Державного бюджету на 1996 рік, який уперше було подано раніше нового року, та іншими.

Тричі під час сесії проводилися Дні уряду, де заслухано інформації Кабінету міністрів про Державний бюджет на 1996 рік, про підготовку народного господарства до роботи в осінньо-зимовий період; про стан закупівель до державних ресурсів зерна та розрахунків з сільгоспвиробниками; про соціальний захист малозабезпечених та інші.

(Закінчення на 9-й стор.).

БРАКУЄ КОШТІВ, БРАКУЄ ІДЕЙ

«Екранне мистецтво України повинно мати і матиме велике і прекрасне майбутнє». На цій думці наголосив Президент України Леонід Кучма, виступаючи 26 грудня у Національній опері на урочистому вечорі, присвяченому 100-річчю світового кіно, — повідомляє Укрінформ. Ми будемо вишукувати можливості для нарощування і підтримки вітчизняного кіно. Звичайно, бракує коштів, але, будемо відверті, бракує і митецьких ідей. Переконаний, що в наш перехідний період вкрай необхідні твори, які сповна розкривали б риси нашого національного характеру, серед яких не лише здатність на самопожертву, а й гумор, доброта, працелюбність, зазначив Леонід Кучма.

На святковому вечорі кінематографісти України стали свідками приємної події — врученні Державної премії України в галузі кінематографії імені Олександра Довженка. Першим лауреатом її став один з найпопулярніших українських кіноакторів Борислав Брондуков.

Після нетрадиційної урочистої частини відбувся концерт майстрів мистецтв столиці.

Зерно продамо, купимо... корми

Україна може експортувати близько 500 тисяч тонн зерна з урожаю 1995 року, повідомив, відповідаючи на запитання агентства «Інтерфакс-Україна», міністр сільського господарства України Павло Гайдуцький. За його словами, Україна могла б продати згідно з існуючими домовленостями по 100 тисяч тонн Білорусі й Азербайджану, а 300 тисяч тонн — Росії.

Раніше віце-прем'єр з питань АПК Петро Саблук оцінював експортні можливості країни у 2 млн. тонн зерна. Водночас, за словами віце-прем'єра, Україні не вистачає соєвих шротів й інших видів кормів, отож вона має намір продавати зерно, аби на виручені кошти закуповувати корми.

Урожай зернових 1995 року в Україні становив приблизно 36 млн. тонн, що відповідає торішньому рівню.

Газ закуповуватимуть по-новому

З 1 січня 1996 року в Україні вводиться новий порядок забезпечення споживачів природним газом. Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» у прес-службі Кабінету міністрів, відповідно до постанови уряду Держнафтогазпром забезпечуватиме газом населення, комунально-побутові і бюджетні організації — як за рахунок імпортних поставок, так і з власних ресурсів країни.

Решта споживачів купуватимуть газ на контрактній основі в оптових імпортерів, які одержать право на продаж через конкурс. Посередниками у цьому процесі стануть АТ «Укргазпром» і корпорація «Укргаз». При цьому постачання природного газу здійснюватимуть за територіальним принципом: неприпустимим вважатимуть постачання газу одним імпортером споживачам, розташованим у різних областях країни.

ПОСТАНОВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок фінансування видатків з Державного бюджету України у 1996 році до прийняття Закону України про Державний бюджет України на 1996 рік

З метою забезпечення безперебійного фінансування поточних витрат у 1996 році до прийняття Закону України про Державний бюджет України на 1996 рік Верховна Рада України ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Кабінету Міністрів України до затвердження Державного бюджету України на 1996 рік провадити фінансування поточних витрат в межах видатків попереднього місяця із врахуванням індексу зростання цін на споживчі товари та послуги. По новостворених установах та вперше здійснюваних в 1996 році заходах фінансування з Державного бюджету України може здійснюватись за тимчасовими кошторисами за погодженням з Комісією Верховної Ради України з питань бюджету.

Забезпечити пріоритетне фінансування видатків на соціальний захист населення, заробітну плату, стипендії, харчування, придбання медикаментів, енергоресурсів та інших першочергових поточних витрат.

2. Відрахування від загальнодержавних податків і зборів до бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя провадити до затвердження Державного бюджету України на 1996 рік у розмірах, установлених Законом України «Про Державний бюджет України на 1995 рік».

3. До прийняття Закону України про Державний бюджет України на 1996 рік вважати діючими положення Постанови Верховної Ради України "Про введення в дію Закону України «Про Державний бюджет України на 1995 рік» від 7 квітня 1995 року в частині, яка не суперечить чинному законодавству.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м.Київ,
22 грудня 1995 року.

У Центральній виборчій комісії по виборах народних депутатів

26 грудня відбулося засідання Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України.

Голова Центральної виборчої комісії І. Ємець повідомив, що за результатами повторних виборів народних депутатів України, які відбулися 10 грудня 1995 року, обрано 7 народних депутатів. Розглянувши протоколи та інші документи окружних виборчих комісій про результати повторних виборів, а також матеріали перевірок на місцях фактів, викладених у заявах суб'єктів виборчого процесу, щодо окремих порушень Закону України «Про вибори народних депутатів України», Центральна виборча комісія визнала повноваження та зареєструвала народних депутатів України, обраних на повторних виборах 10 грудня нинішнього року.

Список обраних народних депутатів опубліковано в газеті «Голос України».

Голова Центрвиборчкому повідомив також про результати повторного голосування, яке відбулося 17 та 24 грудня 1995 року в 11 виборчих округах. У 7 з них за попередніми відомостями окружних комісій обрано народних депутатів України. Серед них три члени Компартії України, один член Народного Руху України та троє позапартійних. Остаточні підсумки повторного голосування будуть підбиті після аналізу всіх документів окружних виборчих комісій та заяв суб'єктів виборчого процесу.

На засіданні розглянуто питання про призначення повторних виборів народних депутатів у тих виборчих округах, де вибори визнані такими, що не відбулися. Нині в Україні залишився 31 округ, виборці яких не представлені у вищому законодавчому органі держави. Відповідно до положень статті 48 Закону «Про вибори народних депутатів України» Центральна виборча комісія визначила дату повторних виборів. Їх призначено на 7 квітня 1996 року.

У зв'язку з цим Комісія затвердила календарний план основних організаційних заходів по підготовці та проведенню повторних виборів народних депутатів України у виборчих округах, в яких вибори визнані такими, що не відбулися, а також визначила кошторис видатків на їх підготовку та проведення. Інформацію з цих питань зробив заступник голови Центральної виборчої комісії В.І. Кирненко.

На засіданні було розглянуто також ряд інших питань.

У роботі засідання Центральної виборчої комісії взяли участь окремі народні депутати України, обрані депутати та їх довірені особи, представники політичних партій, працівники державних органів, окружних виборчих комісій, представники засобів масової інформації.

Вів засідання голова Центральної виборчої комісії І.Ємець.

Постанова

Про визнання повноважень та реєстрацію народних депутатів України, обраних на повторних виборах 10 грудня 1995 року

Розглянувши протоколи та інші документи окружних виборчих комісій про результати повторних виборів народних депутатів України 10 грудня 1995 року, а також матеріали перевірок на місцях фактів, викладених у заявах суб'єктів виборчого процесу, щодо окремих порушень Закону України «Про вибори народних депутатів України», Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. Відповідно до статті 6 Конституційного Договору між Верховною Радою України та Президентом України, статей 14 і 44 Закону України «Про вибори народних депутатів України» визнати повноваження та зареєструвати народних депутатів України, обраних на повторних виборах 10 грудня ц.р. (список додається).

2. Опублікувати в газеті «Голос України» список народних депутатів України, обраних на повторних виборах 10 грудня ц.р.

Голова Центральної виборчої комісії І.ЄМЕЦЬ.
Секретар Центральної виборчої комісії І.ЦЕЛУЙКО.

м. Київ, 26 грудня 1995 р.

СПИСОК
народних депутатів України, обраних на повторних виборах 10 грудня 1995 року

ІЩЕНКО Олег Іванович — юрист, голова правління транснаціональної корпорації «Російсько-українське нафтове товариство», позапартійний, проживає в місті Києві, від Першотравневого виборчого округу № 432 (Чернівецька область).

КИРИЛЕНКО Іван Григорович — вчений агроном, перший заступник голови Дніпропетровської обласної Ради народних депутатів, позапартійний, проживає в місті Дніпропетровську, від Павлоградського міського виборчого округу № 96 (Дніпропетровська область).

МАРЧУК Євген Кирилович — вчитель німецької мови, української мови та літератури, Прем'єр-міністр України, позапартійний, проживає в місті Києві, від Миргородського виборчого округу № 324 (Полтавська область).

СЛАВОВ Микола Антонович — інженер водного транспорту, президент акціонерної судноплавної компанії «Укррічфлот», позапартійний, проживає в місті Києві, від Подільського виборчого округу № 13 (місто Київ).

ФРАНЧУК Анатолій Романович — радіоінженер, економіст, Прем'єр-міністр уряду Автономної Республіки Крим, позапартійний, проживає в місті Сімферополі, від Керченського виборчого округу № 31 (Автономна Республіка Крим).

ФРАНЧУК Ігор Анатолійович — економіст, генеральний директор акціонерного товариства «Центр паливно-енергетичних ресурсів України», позапартійний, проживає в місті Сімферополі, від Ялтинського виборчого округу № 35 (Автономна Республіка Крим).

ШЕВЧЕНКО Георгій Васильович — штурман ВМФ, завідуючий організаційним відділом Севастопольського міського комітету Комуністичної партії України, член Комуністичної партії України, проживає в місті Севастополі, від Ленінського виборчого округу № 45 (місто Севастополь).

Постанова

Про призначення повторних виборів народних депутатів України у виборчих округах, в яких вибори та повторне голосування 10 і 24 грудня 1995 року визнані такими, що не відбулися

Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. На підставі статей 14 і 48 Закону України «Про вибори народних депутатів України» призначити повторні вибори народних депутатів України у виборчих округах, в яких вибори та повторне голосування 10 і 24 грудня 1995 року визнані такими, що не відбулися, на неділю 7 квітня 1996 року (перелік виборчих округів додається).

2. Запропонувати відповідним обласним, Київській та Севастопольській міським, районним у містах, селищним і сільським Радам народних депутатів з метою поповнення і зміцнення складу окружних і дільничних виборчих комісій працівниками, які мають відповідний досвід роботи, розглянути питання про доукомплектування або сформування зазначених виборчих комісій у новому складі.

3. Опублікувати в газеті «Голос України» та оголосити в інших засобах масової інформації повідомлення про призначення повторних виборів та перелік виборчих округів.

Голова Центральної виборчої комісії І.ЄМЕЦЬ.
Секретар Центральної виборчої комісії І.ЦЕЛУЙКО.

м. Київ, 26 грудня 1995 р.

ПЕРЕЛІК
виборчих округів, в яких призначені повторні вибори народних депутатів України на 7 квітня 1996 року

м.Київ
Артемівський № 1
Ватутінський № 2
Гагарінський № 3
Дарницький № 5
Залізничний № 6
Індустріальний № 7
Ленінградський № 8
Лівобережний № 9
Оболонський № 10
Південний № 12
Прирічний № 14
Троєщинський № 20
Харківський № 21
Центральний № 22

м.Севастополь
Нахімовський № 46

Вінницька область
Ленінський № 48

Волинська область
Луцький—центральний № 65

Житомирська область
Корольовський № 155

Київська область
Білоцерківський міський № 207

Львівська область
Левандівський № 262

Миколаївська область
Центральний № 287

Одеська область
Суворовський № 300
Центральний № 302

Сумська область
Зарічний № 343
Ковпаківський № 344

Харківська область
Дзержинський № 367
Радянський № 376
Салтівський № 377

Херсонська область
Херсонський № 397

Хмельницька область
Заводський № 405

Черкаська область
Соснівський № 419

Офіційно

Ми — з Грузією

Президент України Леонід Кучма прийняв спеціального представника Президента Грузії, заступника міністра закордонних справ Малхаза Какабадзе на його прохання, — повідомляє Укрінформ. Відбулася дружня розмова, в ході якої гість поінформував Президента України про сучасний стан навколо врегулювання грузинсько-абхазького конфлікту.

Міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко, який брав участь у бесіді, коментуючи на прохання журналістів цю зустріч, підкреслив, що, незважаючи на те, що вже прийнято 13 резолюцій Ради Безпеки, 9 заяв головуючого у Раді Безпеки, обговорення цього питання в рамках ОБСЄ, на самітах глав держав і урядів країн—членів СНД, ситуація з цим конфліктом не змінюється. Президент Грузії розробив програму дій, пов'язаних з урегулюванням цієї кризи з тим, щоб створити федеративну республіку, невід'ємною, складовою частиною якої має бути Абхазія. Передбачається надання широких повноважень автономії Абхазії.

У зв'язку з цим пропонується розглянути це питання на наступній Нараді глав країн—членів СНД. Проведення її планується в Москві 19 січня 1996 року. Президент Грузії у зв'язку з цим звертається до Президента України з проханням підтримати позицію Грузії у врегулюванні абхазького конфлікту. Президент Леонід Кучма заявив про підтримку Грузії в справі вирішення цього тривалого конфлікту.

Спеціальний представник Президента Грузії у ході зустрічі поінформував також Леоніда Кучму про сучасну політичну й соціально-економічну ситуацію в країні.

Якщо бої, то тільки учбові...

З офіційним візитом до Республіки Молдова відбула делегація Міністерства оборони України на чолі з міністром Валерієм Шмаровим, — повідомляє Укрінформ.

В ході візиту будуть обговорюватися питання розширення двосторонньго співробітництва між військовими відомствами України та Молдови, перспективи відносин у військовій галузі на наступний рік. Мова йтиме про спільну роботу у військово-технічній сфері, тиловому забезпеченні, в галузі військової медицини, транспорту, підготовки військових кадрів.

Програмою візиту міністра оборони України передбачено його зустрічі з Президентом Республіки Молдова Мірче Снєгуром, міністром оборони Павлом Крянге, відвідання мотопіхотної бригади.

Актуальне інтерв'ю

Як повернути довіру аграрія до держави?

НА ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАРАДІ з питань розвитку агропромислового комплексу, схоже, делегати були одностайні в одному: попри задовільний урожай зернових культур цього року, сільськогосподарські товаровиробники не можуть сформувати достатніх фінансових або товарних ресурсів для забезпечення міжсезонних потреб, підвищення реальної заробітної плати, що залишається найнижчою в суспільстві, а також для будівництва соціальної сфери на селі. Власне, до цього привернув увагу Президента України у своєму листі і народний депутат Сергій ТЕРЬОХІН.

— Сергію Анатолійовичу, чинна система фінансування державного контракту цього року також, як на мене, дискредитувала себе. Хоч уряд, як міг, рятував ситуацію, то пропонуючи індексацію закупівельних цін, то обумовлюючи право експорту зернових культур виконанням держконтракту на 100 відсотків. Чи не здається вам, що ми не робимо висновків з минулого?

— Отож, я й написав листа на адресу Президента. На моє глибоке переконання, уряд має запропонувати чіткий альтернативний механізм реалізації результатів праці товаровиробника на таких принципах. По-перше, повне фінансове забезпечення державного контракту. По-друге, вільне розпорядження товаровиробником результатами своєї праці. По-третє, державна підтримка граничних закупівельних цін. А наявна система, за якою авансувалось 50 відсотків запланованої продукції, давала можливість зловживати на різниці між цінами держконтракту та цінами відкритого ринку, які в 1994—1995 роках на зернові культури та цукор перевищували 100 відсотків.

— Тож ваша пропозиція?

— Вона відповідає бюджетним інтересам. Формувати держресурси через купівлю-продаж на відкритому ринку. Це зменшить бюджетні витрати, а також надасть можливість Міністерству фінансів забезпечувати потреби бюджетних галузей рівномірно протягом року, а не «залпово», як було у попередні роки.

— Як би там не заперечували, а серед найдошкульніших інфляційних чинників є різке зростання монетарної маси, спричинене сезонними потребами агропромислового комплексу та нерівномірним фінансуванням державних закупівель продовольства. Ви згодні?

— І на цьому я також наголошував Президенту України. Як на мене, уряд має вирішити цю проблему шляхом запровадження системи закупівель майбутнього врожаю до державних ресурсів, яка дозволяє Міністерству фінансів планувати рівномірні бюджетні витрати протягом дев'ятимісячного сезонного розриву. Для підвищення довіри товаровиробника до зобов'язань уряду слід передбачити можливість використання гарантованих форвардних контрактів у вигляді платіжного засобу, дозволивши вільний продаж-купівлю державних зобов'язань на вторинному ринку.

— Даруйте, мабуть, треба предметніше визначити саме поняття форвардна угода.

— Це угода, що передбачає придбання сільгосппродукції у завчасно погоджений час — через 1, 3, 6, 9 місяців, із здійсненням повної або часткової (50 відсотків) оплати в момент укладання такої угоди. Продана у такий спосіб сільгосппродукція переходить у державну власність у момент укладання форвардної угоди і перебуває на відповідальному зберіганні у товаровиробника або у держави (на елеваторі, в зерносховищі). Товаровиробник зобов'язаний передати фізичні обсяги проданої державі продукції після здійснення повної оплати форвардної угоди. Факт непередання оплаченої державою продукції в межах спотових (за фактом сплати за реальний товар) і форвардних угод прирівнюється до самовільного відчуження державного матеріального резерву і тягне за собою відповідальність — до кримінальної включно.

— Здається, ця схема діє майже скрізь у країнах Східної Європи...

— І не тільки. А з нового року її почне застосовувати й Російська Федерація.

— Але, де гарантія для товаровиробника, що держава знову його не пошиє в дурні?

— Для підвищення економічної зацікавленості товаровиробників у придбанні державних зобов'язань слід прирівняти операції з форвардними угодами до операцій зі скарбничими зобов'язаннями — скажімо, до операцій з облігаціями внутрішньої державної позики. Якщо цього не врегулювати законодавчо, прибутки і обороти від реалізації форвардних контрактів уникатимуть оподаткування.

— А чи не призведе впровадження форвардних угод до зменшення доходів бюджету?

— Аж ніяк. Адже подібні операції взагалі відсутні у господарському обороті держави. Я переконаний, що оформлення зобов'язань Мінфіну цінними паперами, а також організація вторинного ринку таких цінних паперів, що гарантує оплату сільськогосподарських поставок, дасть можливість повернути довіру товаровиробників до державних закупівель, залучити децентралізовані ресурси для фінансування потреб АПК.

Записав Сергій ВЛАД.

Оце так!

Висловлено побажання: «Хвиль не здіймати»...

25 грудня у приміщенні Адміністрації Президента відбулася зустріч членів Конституційної комісії Леоніда Подпалова та Володимира Буткевича із журналістами ряду столичних газет та агентств. Відкриваючи зустріч, її організатор висловили сподівання, що вона дасть початок серії подальших і сприятиме об'єктивному висвітленню многотрудної роботи високої комісії. Ідея справді гарна й потрібна. Та чи вдасться цей захід у тому плані, як було запропоновано? Відверто кажучи, тінь сумніву викликали ті «але», що виникли в ході вже цієї зустрічі.

Ось перше. У вступному слові Л. Подпалов поскаржився, що комісія, мовляв, поки що мало встигла зробити. Через дуже великий обсяг неузгоджених питань, а звідси — необхідність погоджувань, утрушувань тощо.

В. Буткевич, який узяв за ним слово, навпаки, впевнено заявив, що зроблено досить багато. І також навів, здавалося б, переконливі докази. Що, проте, не дало бажаної ясності: багато чи мало, зрештою, на сьогодні напрацювала комісія?

Потім було й друге «але». На запитання, навколо яких положень найбільше ламають списи, як приклад названо таке: бути однопалатному чи двопалатному парламенту в Україні. Причому таке поняття, як «Верховна Рада», навіть не згадували. Ось і думай після цього: його що, вже «списали» явочним порядком?

Щодалі, то більше. Л. Подпалов зазначив, що більшість членів комісії, мабуть, схиляється до ідеї двопалатного парламенту, з поділом його на верхню палату — сенат та нижню — палату депутатів. Що викликало цілком логічні запитання: які аргументи висунуто на користь двопалатності? Чи не внесе такий поділ почуття нерівноцінності у депутатів, які в даному разі матимуть різні повноваження? На жаль, якихось конкретних, а тому — переконливих відповідей на ці запитання не було. А загальні міркування на кшталт «так заведено в багатьох країнах», що «двопалатність сприятиме професіональнішій роботі парламенту», де кожний, мовляв, знайде гідне застосування своїх можливостей, на жаль, аргументами можна визнати тільки з дуже великою натяжкою.

Та коли про це, зважаючи на довірливість зустрічі, було сказано прямо й чесно, настала пауза, насторожена «стойка», а потім — ненав'язливо-дружелюбне побажання. Мовляв, не варто «здіймати хвилі», тобто не слід на сторінках преси торкатися тих положень, що ще остаточно не узгоджені в проекті Конституції, який розглядають. Занепокоєність членів комісії можна зрозуміти. Але в такому разі дозволено запитати: якщо на таких зустрічах не можна буде зачіпати питання, які гостро цікавлять наших читачів, бо вони чомусь «незручні» і можуть спричинити якісь там «хвилі», то навіщо взагалі ці зустрічі? Адже з кляпом у роті (навіть якщо він і дуже «доброзичливий») не дуже розбалакаєшся. Хоча, можливо, саме це комусь і потрібно...

Мова про доцільність впровадження двопалатного парламенту йшла ще досить довго. І тут ті, хто запитував, і ті, хто відповідав, залишилися, власне, кожний при своїй думці. Не було, наприклад, якоїсь зрозумілої відповіді на таке запитання: чи можна серйозно казати про однакові можливості у відстоюванні інтересів областей, коли в одній Донецькій живе стільки населення (близько чотирьох мільйонів), скільки в семи областях західного регіону? Але якщо виходити з пропорції виборів, що її встановлюють для сенату (троє від області), то Донецьку область представлятимуть... три депутати, а західний регіон — 21. Три до 21 — це дуже різні величини! То чи можна за такої розкладки стверджувати, що двопалатність «сприятиме поліпшенню роботи нового парламенту»? Це, як казав один театральний персонаж, «повний абсурд»...

Якось «зависло» без остаточної відповіді й запитання про те, а якому варіанту прийняття нової Конституції в Україні віддати перевагу? Їх називають три: Верховною Радою; Всеукраїнським з'їздом (варіант — Асамблеєю) представників Рад усіх рівнів; всеукраїнським референдумом. На думку членів комісії, перші два варіанти дають мало шансів на успіх. Отож, переважає третій? Той, яким пішла Росія і, в результаті начебто загального «одобрямсу», Єльцин отримав такі права й повноваження, що їх не мали цар Микола II, генсек Горбачов і не має Білл Клінтон, усі разом. Чи варто нам повторювати чужі помилки?

І хоча в ході подальшої розмови вдалося досягти більшого зближення позицій та взаєморозуміння, оті прикрі «але» залишили свій слід. Може, все ж таки правду кажуть, що перша чарка колом. Поживемо — побачимо. Хоча автору цих рядків навряд чи можна розраховувати, що його захочуть запросити на майбутні зустрічі...

Іван ДМИТРЕНКО.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голова **Комісії у закордонних справах і зв'язках з СНД** Борис Олійник зустрівся з делегацією Французької Республіки, яку очолює член бюро Національних Зборів Ране Андре. Обговорювалися перспективи розвитку двостороннього міжпарламентського співробітництва. Учасники зустрічі торкнулися також проблеми боснійського врегулювання, питання діяльності міжнародних європейських інституцій, розбудови нової Європи.

Члени **Комісії з питань науки та народної освіти** спільно з колегією Міністерства освіти обговорили невідкладні заходи поліпшення функціонування професійно-технічних навчальних закладів. Зазначалося, що ці заклади знаходяться в кризовому стані через незадовільне їх фінансове забезпечення. Практично припинилося виділення коштів на матеріально-технічне задоволення потреб навчального процесу, харчування та утримання учнів з категорій дітей-сиріт, бідних і малозабезпечених сімей, утворився значний борг по виплаті заробітної плати та стипендій.

Для виходу з кризи намічено конкретні заходи, спрямовані на зміцнення економічного стану професійних навчально-виховних закладів, вдосконалення управління професійно-технічною освітою, створення відповідної правової та нормативної бази.

Комісія з питань екологічної політики розглянула стан додержання вимог законодавства щодо здійснення державного гірничого нагляду за веденням робіт по геологічному вивченню надр, їх використанням та охороною.

Зазначалося, що Кабінет Міністрів України, Держнаглядохоронпраця, Держкомгеологія та Мінекобезпеки України в основному забезпечують розробку і затвердження відповідних нормативних актів, передбачених Кодексом України про надра, прийнятим Верховною Радою України 27 липня 1994 року. Водночас при здійсненні робіт по вивченню надр, їх використанню та охороні мають місце деякі суттєві недоліки.

Перший заступник Голови Держнаглядохоронпраці Сергій Сторчак наголосив, що розвідка та оцінка запасів корисних копалин на більшості родовищ України здійснюється, як і раніше, лише на один вид корисної копалини (вугілля, руда, глина, пісок і т.п.), а не на комплекс всіх наявних копалин і компонентів, як це передбачено ст.45 Кодексу України про надра. Відтак технічні проекти методів і технологій видобутку та переробки корисних копалин також спрямовані на видобування або вилучення при переробці, як правило, лише однієї корисної копалини чи компоненту. Внаслідок цього утворюються значні обсяги відходів виробництва, які не використовуються для потреб народного господарства.

Прикладом можуть бути кар'єри Криворізького залізорудного та Нікопольського марганцеворудного басейнів, де у відвали направлялось щороку до 70 млн.куб.м скельних розкривних порід і близько 16 млн.куб.м керамзитових глин.

На цей час видобувні підприємства України мають до 2700 різного роду відвалів, де накопичено біля 4 млрд.куб.м порід, а під їх розташування із сільськогосподарського обороту вилучено більше 30 тис. га земель. Величезні маси накопичених у відвалах відходів негативно впливають на екологічний стан навколишніх територій.

Є проблеми щодо комплексного використання надр та видобутої мінеральної сировини.

Вугільні родовища Донбасу газоносні. Однак запаси метану вивчені та оцінені лише на 8 шахтах в обсязі 16 млн.куб.м. Внаслідок відпрацювання вугілля в повітря каптирується лише на шахтах Донецької області до 3 млрд.куб.м газу на рік. Під час використання видобутого кам'яного германієносного вугілля не вилучається германій, запаси якого вивчені на 69 шахтах Донбасу.

Для вилучення германію на коксохімічних заводах України було споруджено 12 установок. Зараз у робочому стані лише 7 установок. Склалася реальна загроза припинення виробництва германію в Україні.

Певні проблеми є у здійсненні державного регулювання гірничих відносин та державного управління, нагляду і контролю за геологічним вивченням, використанням та охороною надр.

Комісія рекомендувала Кабінету Міністрів розглянути питання про вдосконалення системи державного управління у сфері регулювання гірничих відносин, передбачивши створення при Держнаглядохоронпраці України самостійного органу з відповідним матеріальним, фінансовим та кадровим забезпеченням. Слід також прискорити розробку та прийняття відповідних державних програм з проблем використання метану вугільних родовищ, виробництва германію, використання відходів гірничого виробництва та інших проблем, пов'язаних з використанням надр.

Запропоновано також спільно з комісією підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо посилення відповідальності фізичних і юридичних осіб за порушення законодавства про надра.

Міністерствам, відомствам і підприємствам, які здійснюють видобування, переробку корисних копалин, рекомендовано протягом року переглянути та привести у відповідність з Кодексом України про надра нормативні документи і правила, що стосуються дослідно-промислової експлуатації родовищ природного газу та нафти і регламентують порядок розробки родовищ корисних копалин та переробку мінеральної сировини з метою застосування раціональних, екологічно безпечних технологій, недопущення наднормативних витрат, а також складування, збереження і облік корисних копалин, які тимчасово не використовуються.

На спільному засіданні комісій з питань оборони і державної безпеки та у закордонних справах і зв'язках з СНД розглянуто поданий Кабінетом Міністрів України проект Постанови Верховної Ради про розширення участі Збройних Сил України в Миротворчих Силах ООН та надання інженерно-мостового підрозділу Місії ООН в Анголі. Під час обговорення народні депутати внесли пропозиції та зауваження, які будуть подані на розгляд Верховної Ради України.

Прес-служба Верховної Ради України.

Як робиться бізнес

В акціонерів державний інтерес

АКЦІОНЕРНЕ товариство «Гідротехніка» народилося порівняно нещодавно. Але на відміну від багатьох неприватизованих структур «Гідротехніка» уникнула тягаря боргів.

Можливо, причина в підході до справи. Діяльність АТ зосереджена на двох напрямах. По-перше, на постачанні гостродефіцитної продукції з-за кордону. А по-друге, на виготовленні такої ж продукції в Україні. Погодьтеся, що виготовляти власну продукцію сьогодні не кращий спосіб заробляти високі прибутки. За словами директора «Гідротехніки» Олександра Дробота, вони працюють, як і раніше, передусім на державну, а не на власну кишеню. Поставляючи в Україну російські глибинні насоси, контрольну апаратуру, кабельне та інше обладнання, фірма допомагала втриматись на плаву таким підприємствам, як Бердянський завод «Південгідромаш». Паралельно, за домовленістю з державними підприємствами, почали здавати глибинні свердловини під ключ, подбали про власний автопарк. Уже з нового року поставки обладнання клієнтам Києва буде здійснювати фірмовий автотранспорт. А головна мета «Гідротехніки», на думку замовників, полягає в здешевленні продукції та послуг. А враховуючи швидкість, з якою АТ виконує замовлення (3—4 дні), стає зрозумілим, чому в офісі «Гідротехніки» завжди пожвавлено.

Сергій СЛОВ'ЯНСЬКИЙ.

Безіменна власність дорого коштує

У Києві відбувся перший спільний аукціон об'єктів малої приватизації одразу кількох районів міста. Його підсумки багатьох приголомшили. Ще б пак! Один з магазинів на Хрещатику продали більш ніж за 100 мільярдів карбованців за стартової ціни 1,2 мільярда. Аукціон був анонімний.

Фото Анатолія ПІДДУБНОГО (Укрінформ).

Конфлікт

Тіньовий директор... на чужому полі

ПРИГАДАЙТЕ дев'яностий перший рік. Який він був урожайний на різноманітні МП. Вони росли при державних підприємствах, як гриби після дощу. Революційно-економічні наміри начальство поливало благочестивими запевненнями, що тільки МП врятують нас і наповнять ринок товарами гарними і різноманітними.

Після трибунно-мітингової артпідготовки бралися до діла. До числа засновників обов'язково включали когось із найближчого оточення керівництва підприємств. (Про це вже сьогодні свідчать численні матеріали правоохоронних органів). З перших днів МП перетворились у посередницьку структуру між підприємством-виробником і споживачем. Як правило, для МП відпускалися матеріали, сировина, товари майже за цінами собівартості, а ті накручували собі великі посередницькі проценти. Так створювався, здебільшого, стартовий капітал.

Пригадати цю схему «комерційного становлення» змусили дві зустрічні скарги у «Голос України» з райцентру Білогір'я Хмельницької області. Райспоживспілка просила підтримки у відстоюванні їх законного права власності на основні фонди, що незаконно анексувало собі приватне мале підприємство (ПМП) «Горинь». Представник відповідачів пан Зацепанюк апелював:

— Я їм, як кістка в горлі. Вони із заздрощів хочуть мене задушити. Погляньте, у моєму магазині найкращий асортимент товарів, я інтенсивно веду нове будівництво. Енергійність нашого ПМП справді якоюсь мірою дискредитує організаторські здібності керівників РСС.

Дійсно, сьогодні райцентрівський магазин «Горині» може гідно конкурувати у торгівлі будівельними та господарськими товарами навіть з найкращими магазинами обласного центру. Наче палац вибудовується у декілька поверхів білокам'яне приміщення бази. З розмахом почали будувати у центрі селища новий магазин. Щоправда, все це росте на землях, що належать споживчій кооперації.

Земельна проблема, власне, і стала каменем спотикання між могутньою райспоживспілкою і приватним малим підприємством.

22 липня 1991 року райвиконком приймає рішення про створення МП «Горинь». Засновники — Білогірський райвиконком, Ізяславська оптово-торговельна база (хоч статут МП вона і не затверджувала) та громадяни Зацепанюк Ю.М. і Южв'юк В.І. Як і годиться, МП розташували в апартаментах Білогірського філіалу міжрайбази, яким і керував «громадянин Зацепанюк Ю.М.» Аби в офіційних документах не засвічувати два директорські крісла, на пост директора МП призначається... мешканець Москви з вулиці Народного ополчення, 9, пан Южв'юк.

Під щитом райвиконкому, і з можливостями директора філіалу міжрайбази, мале підприємство сподівалося у короткий строк вийти на високу орбіту. Але оскільки воно було створене з порушенням закону про підприємництво, райвиконком ліквідовує своє реформаторське дітище. Але вже 30 липня 1992 року розпорядженням №106 райдержадміністрації створюється приватне мале підприємство «Горинь». Воно не могло бути правонаступником МП. Та все ж представник Президента України у районі Павленко ставить приватну структуру не на голе місце, а розташовує у тому ж таки філіалі. Третій пункт розпорядження теж знімав чимало питань: «білогірському відділенню агропромбанку Україна» залишити за приватним малим підприємством «Горинь» розрахунковий та інші рахунки, які раніше були відкриті для малого підприємства «Горинь».

Важливо підкреслити: статутний внесок родини Зацепанюків (засновниками виступили директор Білогірського філіалу міжрайбази, його дружина, дочка, ще двоє близьких людей) становить на той час всього 100 тисяч карбованців. Скажемо відверто, ці оборотні кошти не могли дати такий поштовх комерційній діяльності, щоб ПМП вискочило на сьогоднішню орбіту. Але не слід забувати, що замість обігових коштів ПМП мало капітал більш вагомий — посаду директора філіалу. Хоч офіційно сам Зацепанюк був у затінку. (У юридичних стосунках ПМП «Горинь» представляла племінниця Зацепанюка — В.В.Бондар як директор малого підприємства).

Отож родина почала придивлятись, що б їй «відтяпати» у кооператорів для власного господарства. Спочатку під магазин надибали стареньку контору. Щоб не дуже було видно пальців, Зацепанюк вимінює її сам у себе на кілька панелей, що юридично було названо «недобудований гараж». Потім, споруджуючи приколійні склади за рахунок облспоживспілки і руками працівників бази, «відтяпали» для ПМП рампу зі складом. Одне слово, приватна фірма набирала обертів.

— Вже на той час, — розповідав голова райспоживспілки Іван Коваль, — база стала ресурсним джерелом для «Горині».

Побачивши, що за таких темпів можна залишитися без жодного складу, райспоживспілка відповідно відреагувала: ліквідувала лісоторговельну базу як організацію, а споруди перевела у складове господарство. Відповідно було скорочено і керівництво. Залишившись без директорського крісла, Зацепанюк помчав до суду. Вимагав не тільки поновити на роботі, але і виплатити компенсацію у 100 мільйонів карбованців. Та не повернули йому ні посади, ні компенсацій. Зате колишній директор бази і тіньовий директор ПМП надійно окопався на землях бази. Райспоживспілка звернулася до місцевих органів влади. Ті ж відмахнулися, мовляв, розбирайтеся самі із своїм «квартирантом». Тому тепер по судах довелося мандрувати кооператорам. Правда, обласний і Вищий арбітражний суди повернули у власність незаконно анексовані споруди, землю. Але цим проблеми не вичерпано.

Об'єктивно склалося так, що ПМП «Горинь» на законних підставах володіє на території колишньої бази деякими приміщеннями, які повинні бути доведені до ладу і працювати на покупця. Але ж, як відомо, в одному дворі двох господарів бути не може. Тому, виходячи з рішень арбітражних судів, законів про власність, кооперацію та земельний устрій, Білогірська районна державна адміністрація таки мусить для кожного господаря визначити свій двір, межу і свої правові ворота.

Михайло ВАСИЛАШКО.

смт. Білогір'я
Хмельницької області.

Номенклатурі на горіхи

У СПЕЦІАЛЬНОМУ поданні голови Фонду державного майна України Юрія Єханурова на адресу Кабінету міністрів України наголошується: необхідно вжити адміністративних заходів щодо директорів і міністрів, які протягом року нехтували Указом Президента України «Про заходи щодо забезпечення прав громадян на використання приватизаційних майнових сертифікатів».

До «чорного списку» потрапили директори Миколаївського заводу пористих наповнювачів, Кременчуцького спеціалізован[illegible] будівельно-монтажного управ[illegible]ня (Полтавська область), Нововолинського будівельного управління Мінвуглепрому (Волинська область), Ватутінського заводу будматеріалів (Черкаська область), комерційної фірми «АС» та спеціалізованої зовнішньоторговельної фірми «Прогрес» (Київ) та інших. Їм загрожує розрив трудових контрактів, а також позбавлення 5 відсотків додаткових акцій від статутного фонду, які вони свого часу придбали згідно з чинним законодавством.

Адміністративних стягнень, на думку спостерігачів, заслуговують і ряд глав міністерств та відомств, що ігнорують приватизаційне законодавство. Зокрема — Міністерства машинобудування, ВПК та конверсії, Мінтрансу, Мінсільгосппроду, Мінмашпрому, а з ними керівники більш високого рангу — Херсонської обласної держадміністрації, Кіровоградської міської Ради народних депутатів, Луганського облфінуправління, Прилуцької райради на Чернігівщині.

Валерій МИКОЛАЇВ.

Хто вас ошукує

І нулі бувають фальшивими

Упали темпи інфляції — одразу активізувалися фальшивомонетники. Так, у Житомирському відділенні агропромбанку «Україна» виявлено 25 фальшивих купюр номіналом 100, 200 і 500 тисяч карбованців. 11 фальшивих купюр вилучено у відділенні Укрсоцбанку.

Занадились в область і «гастролери» з фальшивими доларами. Так, до банку у віддаленому райцентрі завітав житель Закарпаття, намагаючись обміняти 1-доларову купюру, перероблену на 10-доларову. За допомогою додаткових нулів хотів збагатитися і киянин, який на речовому ринку Житомира намагався підсунути 2 купюри, перетворені на 50-доларові.

До речі, побоювання, що на чорному ринку надто багато фальшивих доларів, сприяло зростанню довір'я до обмінних пунктів. Їх у Житомирі вже стільки, що можна подумати, ніби основне заняття житомирян — валюту міняти...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

КУРСИ ВАЛЮТ	КУПІВЛЯ			ПРОДАЖ		
	USD	DM	RUR	USD	DM	RUR
Хмельницький	181—185	125—129	36—40	187—189	128—134	39—42,6
Чернівці	185	128	37	188	133	39
Харків	184	129	38	185,5	134	39,5
Кіровоград	184	125	36	188	131	39
Луцьк	182	126	36	188	132	38,5

Український вільний університет: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?

УКРАЇНСЬКИЙ вільний університет — один із головних українських наукових і духовних центрів у Західній Європі. У січні 1996 року він відзначатиме 75-річчя. Про минуле, майбутнє і сьогодення цієї наукової установи розповів кореспондентові Укрінформу Володимиру МЕДЯНОМУ ректор Українського вільного університету, професор, доктор Мирослав ЛАБУНЬКА.

— Після закінчення першої світової війни багато науковців, студентів та молоді змушені були виїхати за межі України. Виникла невідкладна потреба їхнього подальшого навчання. У січні 1921 року у Відні був заснований Український вільний університет. Звичайно, ніхто не міг передбачити, що буде голод, ліквідація української інтелігенції, що статус українських університетів знизять до інститутів народної освіти, а українська мова зазнає великих змін у напрямі зближення з російською. Але, розуміючи, що марксизм, як такий, не допустить об'єктивізму в науці, вчені, професори, журналісти відчули небезпеку для української науки і заснували за кордоном Український вільний університет.

— **Неодноразово наголошувалося, що, працюючи за межами України, університет зробив великий внесок у розвиток української науки.**

— Університет видав велику кількість оглядових і аналітичних праць, які допомагають тим, хто хоче студіювати українську історію новітнього періоду. Зафіксовано не тільки життя діаспори чи самого університету, а й те, що діялося в Україні. Адже за часів Радянського Союзу факти перекручувалися і замовчувалися, документація, «шкідлива для режиму», ліквідовувалася.

Ми видали близько 500 робіт, серед яких «Історія України» Василенко-Полонської, праці Шевельова, професора Дорошенка, Оглобліна та інші.

«Історію» професора Василенко-Полонської переклали німецькою, перевидали книжку професора Дорошенка «Україна і Німеччина. 900 років українсько-німецьких зв'язків». Є також інформативно-довідникові видання на рівні університетських підручників з історії і культури.

— **Як розвиватиметься ваш заклад далі?**

— Ми зараз на перехідному етапі і важко щось передбачити. На три чверті університет фінансують німецькі фонди, решту — українські. Фінансове становище нелегке. Після виникнення української незалежної держави німецька сторона порушує питання про доцільність існування Українського університету. Однак багато визначних особистостей в Україні і в діаспорі вважають, що університет повинен продовжувати діяльність.

— **А чи не було спроб залучити до роботи в університеті фахівців з України?**

— Це не так просто. На перешкоді не стільки питання професійності чи наукового стажу, скільки побутові та технічні проблеми. Справа ускладнюється тим, що між Україною і Німеччиною не вирішено питання про взаємне працевлаштування громадян. Згідно з німецьким законодавством, ми не можемо приймати на роботу людей з України. Часто українські фахівці, які навіть підготовлені до такої праці, не мають достатнього знання західноєвропейських мов, зокрема німецької. Нещодавно я зустрічався з міністром освіти України Михайлом Згуровським. Йшлося, зокрема, про направлення більшої кількості студентів з України на навчання за кордон. Прикро говорити, але це питання Київ недопильнував. На жаль, досі ми не мали належної підтримки з боку українського уряду, інших посадових осіб.

Якщо з української сторони немає інтересу у продовженні діяльності УВУ, то чому тоді німецька повинна підтримувати університет? Мені здається, на найвищому рівні в Україні досі відсутнє розуміння, що означає мати сформований власний науково-культурний осередок в чужому світі.

СВОЄ НЕ СВОЄ ГОРЕ...

ДЛЯ БУДЬ-ЯКОЇ країни обговорювати проблему іммігрантів — все одно, що наступати на улюблену мозолю. Особливо боляче на це реагує Ізраїль. Становище наших репатріантів в цій країні характеризується відомою фразою: «Вдома був євреєм, а там став росіянином».

І справді, навіть за великого бажання (а воно виникає далеко не в кожного) іммігрантові рідко вдається стати справжнім ізраїльтянином. Не так давно отримано ще одне підтвердження цього.

В одній з ізраїльських газет було надруковано статтю про неоднозначну реакцію «російськомовних» іммігрантів на вбивство Іцхака Рабина. На думку автора, нові репатріанти з держав СНД зовсім не так сприйняли і пережили смерть прем'єр-міністра, як місцеві мешканці чи старожили.

У ті дні багато наших колишніх співвітчизників справді почувалися пригнічено. Вони щиро співчували сім'ї загиблого, але, на відміну від ізраїльтян, не вважали себе «колективними сиротами». Російськомовні газети написали про трагедію з болем і сумом, але (знов-таки!) не з пристрастю, а скоріше відчужено. Один з публіцистів сказав: «Ми перебуваємо на узбіччі ізраїльського життя, тому на багато речей дивимося збоку».

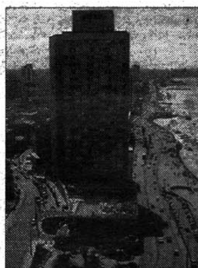
Ридання соратників справили на іммігрантів не краще враження. «Ми — чужі. І не лише на «святі життя», а й у трагедії. Примудряємося стояти осторонь навіть в обстановці колективної скорботи», — з жалем констатують вони.

Є ще одна причина «відчуження». Людям, які довгий час жили у слов'янській державі, важко зрозуміти східну психологію. Тому мало хто вірить у ті мотиви вбивства, які офіційно визнали в Ізраїлі. Якщо це праворадикальна змова, то в чому її сенс, коли трагедія тільки підвищила рейтинг лівих? Провокацією лівих його теж не назвеш. А між іншим, цілком вірогідно, що вбивцю могли спонукати суто психологічні мотиви. Скажімо, бажання прославитися будь-якою ціною. Над цим сьогодні замислюються іммігранти.

Сльози на очах репатріантів тепер пояснюють не тільки переживаннями через втрату політика. Переселенці відчували образу і вважали себе обдуреними. Ось слова Світлани Брілліант, яка відповідає за зв'язки з російською пресою в партії «Авода»: «Тут, в Ізраїлі, ми побачили, які доступні глава держави й міністри. Це викликало в нас тривогу. Між собою ми говорили, як легко здійснити замах». Після трагедії іммігранти ще більше утвердилися в думці, що їхні сподівання на безхмарне життя в Ізраїлі не справдилися. Вони стали відчувати себе мешканцями бананової республіки, де вбити прем'єр-міністра нічого не варто.

До того ж наші колишні співвітчизники надто добре знають, що таке політичне вбивство і як легко його використати з особистою метою. Серед нових іммігрантів побутує думка, що скоро почнеться «полювання на відьом», почнуть прослуховувати телефони, обмежать права.

Надія БЕДРИЧУК.
За матеріалами ізраїльської преси.

На знімку: Тель-Авів. Готель «Шератон».

Хроніка. Події. Факти

● *Москва*

Союз очікує поповнення

Питання щодо вступу до Митного союзу Киргизії, Узбекистану та Таджикистану може бути вирішено на засіданні Ради глав держав—членів СНД, що відбудеться 19 січня 1996 року в Москві, повідомив виконавчий секретар СНД Іван Коротченя. За його словами, головне місце у порядку денному займатиме блок економічних питань, серед яких робота Митного союзу, шляхи створення валютного та платіжного союзів.

● *Кишинів*

Вибори та референдум «поза законом»?

Керівництво Молдови оголосило незаконними парламентські вибори та референдум щодо входження цього регіону до СНД і ухвалення нової Конституції, що відбулися минулої неділі в Придністров'ї. «Тираспольські лідери провели ці акції для того, щоб отримати додаткові аргументи та наполягати на визнанні Придністров'я», — заявив радник з політики президента Молдови Віктор Жосу.

● *Тбілісі*

Чи стане суд процесом століття

Судовий процес над колишнім міністром оборони Грузії Тенгізом Кітовані розпочинається в Грузії. Колишній глава оборонного відомства, що займав пост у 1992 — першій половині 1993 року, звинувачується в «організації незаконного збройного формування». Це стаття 238 кримінального кодексу Грузії, що передбачає позбавлення волі терміном до 10 років. Тенгіз Кітовані був заарештований 13 січня 1993 року під час відомого походу створених з його ініціативи незаконних озброєних загонів у західну Грузію. Тоді він заявляв, що вирушає на захід республіки з метою «визволення Абхазії від загонів сепаратистів та відновлення територіальної єдності Грузії».

● *Каїр*

Знайшли гробницю фараонів

Гробницю єгипетських фараонів з династії Куш знайдено в Судані біля міста Напата, розташованого за 400 кілометрів на північ від суданської столиці Хартума. Похованню, виявленому іспанськими археологами, 2500 років. Всередині гробниці добре збереглися настінний живопис і написи, виконані ієрогліфами. Вчені вважають, що відкриття гробниці в Судані дасть змогу пролити світло на найменш вивчений період історії єгипетських фараонів.

● *Лондон*

Подарунки для бездомних

Безпрецедентна за своїми масштабами акція допомоги бездомним почалася в понеділок у Великобританії. Протягом тижня співробітники спеціальних установ, створених за ініціативою благодійних організацій, роздаватимуть бездомним продовольство, надаватимуть їм місця для нічлігу, забезпечуватимуть у разі необхідності медичною допомогою. Десятки тисяч людей, позбавлених даху над головою і роботи, зможуть знайти притулок у 24 благодійних центрах, що розчинили двері по всій країні.

● *Айзенхюттенштадт*

Чим би дитина не бавилась...

«Чого б не скористатися традицією африканських жінок і не зробити «довгогральну» і безкоштовну зачіску?» — подумали сестри Шмедіке з Айзенхюттенштадта (Німеччина). І заплели собі, покликавши ще на допомогу подругу, загалом 259 кісок. Із задоволенням привертаючи до себе загальну увагу, дівчата вирішили зберігати такий вигляд протягом півроку.

Фото Центральбільд—ІТАР-ТАРС.
За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Хто засіває, а хто й — «вигрібає»...

КОМУ під час Різдвяних свят не лунав несподіваний дзвінок у двері — і на порозі стояли посівальники? Але дедалі частіше охоронці порядку попереджають довірливих громадян: добре зважте наміри посівальників і свої можливості... у разі необхідного захисту від них.

Щоб не сталося так, коли посівальники відвідують квартири громадян, котрі «розслабилися» біля святкового столу, зовсім не з найкращими намірами.

Не бачена донині за своїми масштабами операція з боротьби із злочинністю почалася по всій території Англії та Уельсу, — повідомляють зарубіжні інформаційні агентства. — Вона має кодову назву «Різдвяний удар» і спрямована головно проти тих, хто займається пограбуванням і нападами на квартири. До операції залучено 12 тисяч поліцейських. — Вони вже провели сотні рейдів за адресами, де мешкають особи, запідозрені в пограбуваннях і зберіганні вкрадених речей.

Торік в Англії та Уельсі було зареєстровано майже 680 тисяч пограбувань будинків і квартир. Проте лише 22,6 відсотка цих злочинів вдалося розкрити.

Людмила НІКОЛАЙЧУК.

На знімку: Санта-Клауси з Данії, Швеції і Німеччини гуляють разом.

Фото ІТАР-ТАРС.

Про кого говорять

Скільки посад у прем'єра?

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОВІ Польщі Юзефу Олекси завдали чи не найбрутальнішої образи. За два дні до складання президентських повноважень Лех Валенса звинуватив його у співробітництві з російським КДБ.

Колишній польський президент твердить, що є переконливі докази: письмові документи, магнітні і відеоплівки. Все це нібито вже передано до прокуратури. Лех Валенса, який ніяк не може змиритися з поразкою на виборах, каже, що співробітництво «брехливого» прем'єр-міністра з КДБ почалося ще 1989 року, коли Олекси був маршалом сейму.

У відповідь прем'єр-міністр і російські спецслужби зробили відповідні заяви, де випади Валенси розцінюють як «провокаційні». У недавньому телевізійному виступі Олекси нагадав, що всіх кандидатів до Кабінету міністрів свого часу було перевірено. В тому числі і його самого. Разом з тим у прокуратурі зізнаються, що польські спецслужби вже не раз передавали їм некомпетентні матеріали. Отже, можливість використання «документів» ще під сумнівом.

У Варшаві не роблять категоричних висновків. Але вже лунають голоси, щоб Олекси на час розслідування передав свої повноваження одному із заступників. Прем'єр-міністр відкинув таку «пропозицію». Він рішуче настроєний боротися.

ФАКТИЧНІ результати приватизації з початку нинішнього року значно поступаються перед наміченими. Що ж заважає надати цьому процесові потрібного динамізму на місцях? Про це розповідає начальник регіонального відділу Фонду державного майна по Дніпропетровській області Юрій КОВАЛЕНКО.

НАДІЯ, НАРОДЖЕНА ВЛАСНІСТЮ

Юрій КОВАЛЕНКО:

«МИ ЗРОБИМО ТЕ, ЩО ДОЗВОЛЯЮТЬ РЕАЛЬНІ УМОВИ»

— За січень—листопад 1995 року в Придніпров'ї, — каже Юрій Іванович, — приватизовано 1184 об'єкти, у тому числі з малої приватизації — 951. Через мораторій Верховної Ради справжню роботу розпочато лише в другому півріччі. Отож, за чотири місяці приватизовано в півтора раза більше підприємств, аніж за 1992—1994 роки. Серед об'єктів, що перебувають у стадії приватизації, такі велетні, як Орджонікідзевський та Марганецький гірничо-збагачувальні комбінати, АП «Металургійний завод ім. Петровського» в Дніпропетровську, Баглійський коксохімічний завод у Дніпродзержинську. Активно здійснюють перетворення форм власності в агропромисловому комплексі. Набирає швидкості процес створення відкритих акціонерних товариств.

— Тобто, в Дніпропетровській області процес усе ж таки пішов як слід?

— Не буде перебільшенням констатувати, що приватизація набирає у нас комплекснішого й поглибленішого характеру, стає необоротна. А щодо темпів та якості реалізації завдань з приватизації, визначених на 1995 рік, то тут про успіхи казати рано. Намічені обсяги виконано менш ніж на 60 відсотків. У цілому ряді міст "забуксувала" приватизація комунальної власності. Ледве вдалося зрушити з «мертвої точки» приватизацію об'єктів незавершеного будівництва. Значно нижче, аніж очікували, надходження коштів від приватизації до місцевих бюджетів.

— Не раз висловлювали думку, що всі перешкоди на шляху приватизації знято, а шукати причини невдач слід насамперед у недоліках роботи органів приватизації...

— Ми не знімаємо з себе відповідальності за недоробки. Але слід підкреслити, що самостійно подолати комплекс, що склався, суб'єктивних і об'єктивних чинників, які стримують хід приватизації, на регіональному рівні просто неможливо. Насамперед до них треба віднести глибоку соціально-економічну кризу, що її переживає Україна. По-друге, це наполегливі спроби певних політичних сил згорнути економічні реформи. В результаті державна політика в сфері приватизації зазнає безупинних змін, їй бракує послідовності та твердості. Найочевидніше це виявляється у відсутності чіткої і прогресивної законодавчої бази приватизації.

Органи приватизації працюють у тому правовому полі, яке визначив законодавець. Сьогодні це не облаштований для цивілізованої гри за певними правилами майданчик, а скоріш за все смуга перешкод або навіть укрите туманом мінне поле. Судіть самі: програму приватизації на 1995 рік так і не було прийнято. До речі, не було такої програми і 1993 року, отож хвороба стає хронічна. Тому програмою й орієнтиром для нас стали відомі укази Президента України щодо цього.

На жаль, законодавець не прийняв пакет змін і доповнень, які могли усунути виявлені практикою суперечності й різночитання. Наприклад, закони про велику і малу приватизацію містять положення, що не стикуються з цілою низкою указів Президента. Водночас нас постійно лихоманять численні поправки, які не поліпшують нормативно-правових актів, а лише заплутують і без того складне тлумачення, а отже — й реалізацію.

— Зрозуміло. Та все це в загальному вигляді. А що маємо, коли справа доходить до конкретних об'єктів?

— Спільне для всіх видів приватизації — низька платоспроможність підприємств. Це не дає змоги проводити дорогі аудиторські перевірки, оплачувати інші витрати, пов'язані з приватизацією. Практика показує, що обов'язкові аудиторські перевірки не є необхідними, особливо щодо підприємств агропрому, від них цілком можна відмовитися без шкоди для всіх учасників приватизаційного процесу. Серйозним гальмом стала і низька відповідальність службових осіб за виконання завдань приватизації, є спроби ухилитися від приватизації, особливо за конкурентними способами, коли підприємство може перейти до нового власника. А важелів реального впливу на ситуацію органи приватизації не мають.

Є й специфічні проблеми, характерні для кожного виду приватизації. За великою приватизацією працівники підприємства можуть викупити, як правило, близько 15% акцій. У зв'язку з цим висувають вимоги, шукають різні причини для продовження термінів оформлення приватизаційної документації. Таке положення характерне для підприємств будівельного комплексу, машинобудівних заводів, транспортних організацій. Додаткові незручності породжує і підхід до визначення списків об'єктів, які приватизують. Наприклад, до складу Дніпропетровського територіального об'єднання автомобільного транспорту входить 37 автотранспортних підприємств. Сім із них Верховна Рада визначила як такі, що не підлягають приватизації. Із решти тридцяти 22 включено до переліку обов'язкової приватизації. Якими критеріями при цьому керувався законодавець?

Ми залишилися один на один з проблемою приватизації об'єктів незавершеного будівництва. Її слід розв'язувати комплексно, з участю всіх зацікавлених міністерств і відомств, за двома напрямами. Перший: об'єкти виробничого призначення, що перебувають у незавершеному будівництві, доцільно включати до статутного фонду підприємств, які приватизують, і приватизувати їх цілісним майновим комплексом. Можливо, що за окремими об'єктами, призначеними для розширення та підтримки виробництва, потреба в яких тепер відпала і за класифікацією їх можна віднести до розряду безперспективних, оцінку вартості мають виконувати на пільгових підставах. Другий: об'єкти незавершеного будівництва, як виробничого, так і невиробничого призначення, що належать до розряду неперспективних, доцільно приватизувати як окремі об'єкти відповідно до законодавства з приватизації незавершеного будівництва.

Особливу увагу ми приділяємо приватизації в агропромисловому комплексі. Через органи виконавчої влади ми добиваємося надання сільським трудівникам пільг зі сплати держмита. Але багато що в законодавстві з приватизації агропромислового комплексу потребує доопрацювання. Не врегульовано проблему роздержавлення фондомістких господарств, що не можуть бути перетворені на КСП. Нема чіткого формулювання, що на селі належить до об'єктів соціально-побутового призначення. І немає методології їх передавання до комунальної власності на баланс місцевих виконавчих органів влади.

Усі перелічені проблеми призводять до того, що процес приватизації гальмується. Хід малої, скажімо, можна порівняти з копанням криниці. Верхній шар знімають відносно легко й швидко, а чим глибше, тим важче просуватися. Найрентабельніші й найперспективніші підприємства торгівлі, громадського харчування, побутового й комунального обслуговування вже декілька років були на оренді й за рахунок отримуваних доходів легко викуповують державну частину власності, стають цілковитими господарями. Практично всіх їх приватизовано й до кінця року рівень малої приватизації становитиме 70—80% від передбачених завдань. Нині в стадії приватизації, як правило, збиткові непривабливі об'єкти, розташовані на околицях міст, зі старим обладнанням. Крім того, багато з них приватизують без приміщення, бо власники будівель не дають на це згоди. Певною мірою їх можна зрозуміти — орендна плата дає їм змогу утримувати житловий фонд. А для нас складається безвихідна ситуація. Відповідно до указу Президента мають переважати конкурентні способи приватизації, — а такі об'єкти не знаходять покупців ні на аукціоні, ні за комерційним конкурсом. Нема інтересу до їх викупу без приміщень і у керівників та працівників таких підприємств.

Керівники великих підприємств не поспішають розлучитися із власністю, що перебуває на їх балансі. З відділів робітничого постачання та відділів торгівлі ПО «Павлоградвугілля», Орджонікідзевського ГЗКа, ОАО «Дніпроазот», Дніпровського металургійного комбінату та інших треба було б виділити більш як 100 об'єктів малої приватизації. Проте цього не відбувається.

За таких умов доводиться буквально воювати за виконання напружених завдань з приватизації. Ми робимо те, що дозволяють реальні умови.

З трибуни парламенту інколи чути висловлювання про те, що «органи приватизації працюють автономно, у відриві від Рад». Не скажу про інші області, але ми підтримуємо тісні зв'язки з депутатами Верховної Ради від Дніпропетровщини. Вони жваво цікавляться ходом приватизації, приймають від нас пропозиції щодо вдосконалення законодавства.

— Приватизація зачіпає інтереси багатьох людей, бо це — зміна форм власності. Як ви оцінюєте стан соціального середовища, в якому проходять реформи?

— Чесно кажучи, незрозуміло, чому ми соромимося вголос назвати речі власними іменами. Перерозподіл власності передбачає серйозну конкуренцію, бо зачіпає корінні інтереси людей. Завдання полягає в тому, щоб цей процес проходив у цивілізованих, законних рамках.

Основна маса населення за сучасного рівня доходів просто не має змоги виступити як більш або менш солідний інвестор. І люди сприймають те, що відбувається, як дії поза їх волею. Не розуміючи суті приватизації, вони бачать свою роль у можливо вигідному продажу майнового сертифікату, або взагалі не хочуть брати в цьому участі. Не випадково в області скористалися правом на отримання сертифіката 50% мешканців, а реально вклали його далеко не всі з тих, хто отримав. А для тих, хто став власником, головний мотив — отримання дивідендів. Вони не бажають брати на себе функції управління майном, а тим паче відповідальність за стан справ на приватизованому підприємстві. Серія скандалів із довірчими товариствами, активна агітація політичних сил лівого спектру ще більше настроюють громадську думку на антиприватизаційну хвилю.

— Головним аргументом на користь приватизації можуть стати, як мені здається, лише позитивні результати діяльності приватизованих підприємств. Яка тут ситуація?

— Безперечно, це найсильніший доказ. Ми бачимо свою роль у тому, щоб максимально ефективно здійснювати післяприватизаційну підтримку, щоб підприємства якнайшвидше адаптувалися до ринкових реалій. Зроблено перші кроки щодо створення комплексної системи післяприватизаційної підтримки. Маю на увазі інформаційне та методологічне забезпечення, юридичні консультації, навчання кадрів, контроль виконання договорів купівлі-продажу, фінансову підтримку, залучення іноземних інвесторів. З цих питань ми тісно взаємодіємо з такими недержавними організаціями, як обласна асоціація керівників підприємств промисловості, будівництва, транспорту та зв'язку, обласна асамблея підприємців, територіальне відділення Спілки аудиторів, асоціація «Дніпропетровський банківський Союз» тощо. Нами створено базу даних приватизованих підприємств, вивчено їх готовність до співпраці з іноземними інвесторами, потребу в пільгових внутрішніх кредитах. За нашим зверненням Фонд державного майна України поточного року виділив окремим підприємствам короткострокові пільгові кредити.

Налагоджено систему контролю виконання приватизованими підприємствами прийнятих зобов'язань. Щомісяця за окремими графіками спеціалісти регіонального відділу та представництв зустрічаються з керівниками приватизованих підприємств, перевіряють виконання ними зобов'язань, вивчають досвід, вислуховують пропозиції. Особливу увагу звертають на дотримання прав членів трудового колективу — дрібних власників акцій.

З третього кварталу нинішнього року Фонд держмайна України та Мінстат України запровадили статистичну звітність за формою № 2 — приватизація. Це дасть змогу нарешті побачити динаміку економічних показників і зробити перші висновки. А вибіркове вивчення підтверджує природну закономірність. Там, де керівник і його команда зі знанням справи взялися за копітку роботу, позитивні результати є. Наприклад, після приватизації поліпшили свої справи такі підприємства, як Дніпропетровський масло-екстракційний, метизний заводи, АТП-11263, Укрелектрочормет і ряд інших досить великих підприємств у своїх галузях.

— Зима ускладнила проблеми фінансування соціальної сфери з місцевих бюджетів. Як поповнюють їх кошти, отримані від приватизації?

— Я вже казав: нас серйозно турбує те, що спочатку намічені обсяги надходження коштів від приватизації значно поступаються перед фактичними. Чинне законодавство надає трудовим колективам вагомі пільги та переваги під час викупу державної власності, а працівники 26 радгоспів узагалі безплатно отримали майна більш як на 3 трлн. крб.

Щодо малої приватизації, 80% надходжень від якої надійде до місцевих бюджетів, то майже половину вартості об'єктів оплачують не «живими» грошима, а приватизаційними сертифікатами. У зв'язку з нерозв'язаністю питання про приватизацію вбудованих приміщень, викуповують лише порівняно недороге обладнання, а приміщення або не викуповують, або купують дешевший патент.

Так, вартість цілісного майнового комплексу орендного підприємства роздрібної торгівлі та громадського харчування «Океан» у Дніпропетровську 60,7 млрд.крб. Майно вартістю 1,4 млрд. крб. викуплено на 48% за сертифікати, а на оренду приміщення оформляють патент вартістю близько 2 млрд. крб. Отож, на одному об'єкті бюджет недоотримав поточного року більш як 58 млрд. крб.

Зі свого боку ми намагаємося зробити все можливе для стимулювання поповнення місцевих бюджетів. Постійно збільшується кількість об'єктів, що їх реалізують на найприбутковішій конкурсній основі. Розвивається співробітництво з Придністровською товарною біржею, яка кваліфіковано й ефективно проводить відкриті торги. Лише в жовтні в ході 8 аукціонів продано 26 об'єктів за збільшення ціни продажу до первісної у 2,3 раза. Та ще раз підкреслюю: ми діємо в тих рамках, які нам визначено за способами та кількістю об'єктів приватизації, дотриманням пільг під час плати за об'єкт і т. ін.

Розмову вів Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

«УСКЛАДНЮЄМО ЖИТТЯ» ОДИНИЦЯМ, ЩОБ БІЛЬШОСТІ ЖИЛОСЯ ЛІПШЕ

***Багато** років і політика держави, і весь господарський механізм створювали сприятливі умови для монополізації більшості галузей економіки. Довгий час ми переоцінювали ефект від концентрації економічних ресурсів та створення великомасштабних виробництв і не надавали достатньої уваги розвитку конкуренції як головному механізму регулювання економіки. Проте ситуація змінилася, і сьогодні в цьому напрямі працює Антимонопольний комітет України та ряд комісій в структурі Кабінету міністрів. Зокрема, в березні 1994 року було проаналізовано рівень монополізму економіки і складено перелік підприємств, що посідають монопольне становище на загальнодержавних ринках. До нього входить 482 монопольні утворення (більш як 5,5 тис. юридичних осіб), які функціонують на 756 товарних ринках. Крім того, антимонопольними органами складено переліки монополістів на регіональних ринках. Це ще 1542 монопольні утворення (близько 9 тис. юридичних осіб і відокремлених структурних підрозділів).*

Можливості зловживання монопольним становищем значно зменшуються внаслідок заходів, спрямованих на розвиток конкурентного середовища. Враховуючи наявність в Україні значної кількості монопольних структур, що не є природними монополіями, важливе значення має розв'язання питань про можливість їх демонополізації. Та навіть у галузях, що є природними монополістами, як свідчить досвід інших країн, демонополізацію цілком можливо проводити шляхом виділення в самостійні підприємства тих виробництв, які можуть працювати в конкурентному середовищі. Тож відповідно до Державної програми демонополізації економіки й розвитку конкуренції місцеві органи влади та галузеві міністерства мали розробити регіональні та галузеві програми ринкових перетворень, невід'ємною частиною яких є система заходів з демонополізації у відповідному секторі народного господарства. Більшість цих програм уже погоджено з Мінекономіки, Фондом державного майна та Антимонопольним комітетом. Однак у деяких областях ці програми ще й досі не затверджено.

Разом із тим процес демонополізації поступово набирає темпи. За станом на листопад нинішнього року зі складу об'єднань та підприємств виокремлено в процесі приватизації близько 550 об'єктів із статусом самостійних юридичних осіб. За результатами перегляду переліків об'єктів, що підлягають приватизації, кількість об'єктів, зокрема малої приватизації, зросла на 2063 за рахунок внесення до згаданих переліків структурних підрозділів підприємств як самостійних об'єктів приватизації.

Відтак зрозуміло, що приватизація є важливим напрямом антимонопольної політики. Її ефективність в підсумку залежить від якісних результатів діяльності нових господарюючих суб'єктів, а не від кількості приватизованих підприємств, хоча і це дуже важливий чинник ринкових перетворень. Визнання підприємства монополістом не означає, що його не можна приватизувати, але тут потрібно застосовувати особливий підхід. Ринкова влада приватного монополіста значно посилюється в результаті зменшення впливу на нього з боку держави. Тому приватизації монопольного утворення за можливістю має передувати його демонополізація. Звичайно ж, ніхто не говорить, що треба руйнувати цілісні майнові комплекси підприємств, які успішно працюють (навіть якщо це потужні монстри). Для них доцільно лише визначити в приватизаційних документах, договорах купівлі-продажу умови щодо обмеження можливостей зловживання монопольним становищем. Відповідно до законодавства про приватизацію такі умови нові власники мають виконувати протягом двох років, а за цей час потрібно вжити заходів зі створення конкуренції на відповідному ринку.

Стосовно різного роду об'єднань, що складаються з підприємств — самостійних майнових комплексів, які можуть успішно працювати окремо, то зрозуміло, що приватизація таких структур як єдиного об'єкта недоцільна. Ми вже маємо приклади, коли в процесі приватизації об'єднання було перетворено в єдині акціонерні товариства. В результаті, замість того, щоб конкурувати між собою, боротися за споживача, окремі підприємства, що входили до складу об'єднання, змушені були застосовувати єдині ціни, які диктували їм зверху. Споживачу нав'язували додаткові вимоги, а він не мав можливості звернутися до іншого виробника.

Розділити вже приватизоване об'єднання на окремі суб'єкти господарювання надто складно. Тому, враховуючи це, АМКУ вимагає тепер (як умову приватизації) виходу підприємств з так званих добровільних об'єднань, створених за часів жорсткого централізованого регулювання. Після приватизації вони можуть об'єднатися, якщо це доцільно, але вже справді на добровільних засадах, без створення нового монопольного утворення. Це може бути асоціація, метою якої є спільне розв'язання проблем, що постають перед її учасниками. Така асоціація не повинна мати ознак єдиного господарюючого суб'єкта, впливати на ціни, тарифи, встановлювати обсяги виробництва чи продажу продукції або здійснювати інші узгоджувальні дії своїх членів, які обмежують конкуренцію між ними.

Все сказане стосується діяльності давно створених монополістів. Але не меншим завданням є робота з попередження створення нових монопольних структур. В розвинених країнах саме функція контролю за злиттям господарюючих суб'єктів є основною в діяльності антимонопольних органів. Сьогодні згідно з постановою Кабінету міністрів України «Про запровадження механізму запобігання монополізації товарних ринків» та положенням про здійснення органами Антимонопольного комітету України контролю за економічною концентрацією при створенні, злитті, ліквідації господарюючих суб'єктів, придбанні пакетів акцій, цілісних майнових комплексів особи, що приймають рішення про такі дії, повинні звернутися за одержанням попередньої згоди до АМКУ, якщо відповідні показники перевищують встановлені порогові величини.

Особливий і дуже трудомісткий сектор контролю за економічною концентрацією — перевірка діяльності фінансових посередників на ринку цінних паперів. Відповідно до Указу Президента України «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії» АМКУ контролює придбання цими структурами великих пакетів акцій. Так, за 10 місяців нинішнього року органами АМКУ розглянуто 358 заяв про економічну концентрацію. За 330 з них надано згоду, а в 28 випадках було відмовлено в економічній концентрації.

Контролюємо ми й створення холдингових компаній та промислово-фінансових груп. Після підписання Указу Президента України «Про холдингові компанії, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації», погоджено створення у процесі приватизації 20 холдингових компаній. Разом з тим за 15 заявками відмовлено у наданні згоди.

На закінчення хотілося б звернути увагу на таке: специфіка діяльності АМКУ полягає в тому, що він, працюючи безпосередньо на споживача, значно «ускладнює життя» багатьом державним структурам і господарюючим суб'єктам. Так, Фонд державного майна прагне приватизувати якомога більше об'єктів, а ми виставляємо вимоги щодо проведення демонополізації. Це хоча й сповільнює темпи приватизації, але водночас збільшує її майбутню ефективність. Так само ускладнюємо процедуру створення холдингових компаній і промислово-фінансових груп. Але ми ставимо перепони підприємцям, які не шанують правила добросовісної конкуренції, монополістам заважаємо зловживати монопольним становищем. Відтак ті суб'єкти, які впливають на розвиток виробництва, розподіл ресурсів, через парламентське лобі формують законодавство — об'єктивно настроєні проти діяльності АМКУ, а тому, якщо й не заважають, то далеко не завжди прагнуть нам допомогти. Тому звертаюся до впливових сил суспільства, які повинні стояти на варті інтересів народу, за підтримкою процесу подальшого формування системи антимонопольних органів України.

Зоя БОРИСЕНКО,
перший заступник голови Антимонопольного комітету України, кандидат економічних наук.

ЦЕ ДОБРА ПРИКМЕТА: У РІК ЮВІЛЕЮ ПАМ'ЯТАТИ ПРО БУДНІ

***Сорок** років тому Наркевицький цукровий завод, що на Хмельниччині, дав першу солодку продукцію. Але свій ювілей подільські цукровики відзначають після завершення сезону.*

У робочому кабінеті директора Наркевицького цукрового заводу Миколи Ярчука на демонстраційному столику лежить цукровий буряк величиною з кінську голову — колись такі можна було побачити на виставках досягнень народного господарства. На моє запитання, де ростуть такі красені, Микола Миколайович не без гордості споністив: «Самі виростили. Маємо цього року на окремих площах врожайність понад 400 центнерів з гектара».

Виявляється, торік колгосп сусіднього села Юхимівці став підсобним господарством цукрового заводу. Отримавши кредит на п'ять років, тут узялися вирощувати цукрові буряки за інтенсивною технологією, яку запропонували аграрники Німеччини. Жодна юхимовецька жінка цього літа (а у нас це вважається традиційною роботою для прекрасної половини) не гнула спину на бурякових ланах. А було, що й сезонних робітників наймали.

Буряки, як і курчат, восени рахують. Навколишні сільськогосподарські підприємства, ледве животіючи після битви за хліб на живах-95, нині загрузли у трясовині вже звичних проблем: як організувати збирання цукристих на своїх плантаціях, що дали у середньому по двісті центнерів коренеплодів з гектара. На зайнятій цукровими буряками площі заводчан — картина якісно інша. А серед людей округи ще глибше вкорінилася думка: ну, звісно, Ярчук хазяйнувати вміє.

Те, що держава не має сьогодні грошей, щоб проінвестувати сільське господарство, — не таємниця, як і той факт, що більшість сільськогосподарських підприємств напередодні сезону збирання цукрових буряків залишилася без пального, без достатньої кількості запчастин.

Щоб врятувати врожай місцевих буряківників, цукровий завод централізовано закупив чотири тисячі тонн пального для колгоспів, за яке вони згодом розраховуються цукром. Правда, цей подвижницький вчинок обійшовся заводові ще й сплатою податку державі в майже чотири мільярди карбованців. Про «солодке» життя не доводиться нині мріяти навіть виробникам солодкої продукції.

Ще один штрих до виробничого портрета сезону. Він характерний тією неприємною специфікою, що зовсім немає державного замовлення на поставку цукрової сировини і, відповідно, на кінцевий продукт.

Попередні розрахунки показують, що з чотирьох десятків господарств Хмельницького і Волочиського районів, які обслуговує завод, надійде до 180 тисяч тонн коренеплодів, але тільки на давальницьких умовах: тридцять відсотків виробленого цукру — заводові, решта — постачальникові цукрової сировини. На таких самих засадах будуються стосунки і з фермерськими колективами та індивідуальними клієнтами.

—Наших прибутків не вистачить, щоб покрити затрати, — вже сьогодні переконаний М. Ярчук, — тому з числа керівників господарств, аграрних служб районів, представників дирекції заводу створена погоджувальна комісія, щоб після сезону переглянути деякі розрахунки і відшкодувати заводові видатки за фактом. А поки що єдина спільна турбота — зібрати й переробити врожай.

Незважаючи на брак коштів, заводчани і до нинішнього «солодкого» сезону готувалися ретельно. Зробили капітальний ремонт, замінили частину застарілого обладнання, з допомогою науковців з Одеси встановили автоматизовану лінію варіння цукру, відремонтували під'їзні залізничні колії, завезли тару, пальне. Ведеться нове будівництво. Цього року до цукроварні приєднався завод з виготовлення гранул жому.

Свого часу на заводі, окрім урожаю місцевих буряківників, переробляли і цукрову тростину з країн Латинської Америки, і продукцію подолян ешелонами відправляли у різні регіони країни і навіть на експорт. Нині з відомих причин і сезон цукроваріння значно скоротився, і обсяги виробництва зменшилися, і географія поставок звузилася.

Попри всі метаморфози сучасності, цукровий завод в очах місцевого населення все ж залишається осередком економічного благополуччя і соціальної захищеності працівників.

Цьогоріч став до ладу свій млин, придбано технологічну лінію для цеху перероблення молока, будують пекарню, готовий проект майбутнього спиртозаводу. Дванадцять сімей заводчан нещодавно справили новосілля, споруджують 24-квартирний будинок тощо. У магазині від заводу продукти коштують на 20—30 відсотків дешевше, ніж деінде. Доступні за ціною й обіди в заводській їдальні.

А на в'їзді в Наркевичі вже сяє куполами церква, на будівництво якої завод виділив більш як мільярд карбованців.

Безперечно, все це у місцевих жителів поєднується з особою М. Ярчука, який уже понад десять років очолює підприємство. Знаю, віднедавна ходить чутка, що директора мають «забрати на підвищення», то люди щиро молять Бога, аби він залишився працювати тут далі.

Особлива увага директора заводу — селищній школі, де навчається більш як три сотні дітей. «Нам заздрять усі педколективи району, — каже директор В. Лопатинський, — бо такої підтримки й розуміння проблем народної освіти я не зустрічав, скільки працюю. Жодного разу не мав клопоту з коштами для поточного чи капітального ремонту. Два роки тому зведено двоповерхову добудову на шість класних кімнат, а внизу — простора їдальня. Маємо чудовий спортзал, у планах — басейн. Все шкільне обладнання, технічні засоби навчання (сам лише лінгафонний кабінет чого вартий!), спортінвентар, навіть зошити ми придбали завдяки заводу. До речі, наші вчителі користуються пільгами, як і працівники заводу».

Можливо, багатьом читачам Микола Ярчук знайомий як народний депутат Верховної Ради України попереднього скликання. Так, Микола Миколайович з того депутатського корпусу, який прийняв доленосні для України і її народу рішення — Декларацію про державний суверенітет, Акт про незалежність. Нині М. Ярчук утверджує економічний потенціал молодої держави: конкретним ділом і дбаючи про людей.

Микола МИКОЛЮК,
член Спілки журналістів України.

Діалог з читачем

Не треба заздрити китайцям,

або Колесо історії назад не крутиться

Є СЕРЕД НАС люди, які запитання ставлять не так для того, аби щось для себе дізнатися чи й зрозуміти, як для того, щоби загнати того, хто відповідає, на слизьке. На таку думку наштовхує лист Казимира Статкевича, колишнього, як він пише, інженера-конструктора, і, як видно з листа, російськомовного українця з Херсона. Річ у тому, що на свої запитання шановний автор сам і відповідає, щоправда, так, що з тих відповідей визирають давні пропагандистські кліше. З огляду на це доведеться, відповідаючи, щоразу подавати не тільки запитання дописувача, а й його розуміння проблеми.

Перше ваше запитання, Казиміре Миколайовичу, таке: «У чому полягало наше «рабство», неволя за соціалізму й у чому полягає свобода за теперішнього капіталізму?»

Відповідаючи самому собі, ви написали, що жодного «рабства» ні в лапках, ні без лапок просто не було, адже ви цілком вільно переїздили з одного міста до другого, переходили з одного підприємства до п'ятого-десятого, відпустку проводили там, де хотіли, з чого й робите висновок, що раніше були вільною людиною. А тепер усіх цих можливостей ви позбавлені. Цілком можливо, що через пенсійний вік.

ВІДПОВІДАЮЧИ вам, Казиміре Миколайовичу, зізнаюся, що мені, як і вам, дуже не подобається те, що нині відбувається в нашій країні. Народ потрапив до екстремальної, несумісної з нормальним життям, ситуації, роками не може з неї вибратися, бо назад, куди тягнуть комуністи, колесо історії не може крутитися, а дорогу суспільства вперед заступають ті ж таки ліві сили. Суспільство на кілька років «зависло» між плановим господарюванням і ринком. Якщо дорогу вперед не буде проторено найближчим часом, усім нам стане ще гірше, ніж є сьогодні.

Але це тепер ми «зависли», а до цього «зависання» ми самовпевнено «будували комунізм». Ви були інженер, і вас начебто все у вашій роботі задовольняло. А в мене був інший життєвий досвід — журналістський. З нього й почну. Тоді, бажаючи досягти хоча б якогось успіху в роботі, журналіст змушений був критикувати «загниваючий капіталізм», якого зблизька й у вічі не бачив, і хвалити комуністичну партію, хоча помічав за нею не тільки добродійство. Оце і є духовним рабством без усяких лапок.

Звісно, цього рабства, цієї неволі можна було уникнути, подавшись працювати, скажімо, підвожчиком кормів на колгоспну ферму. Якщо любиш коней, вони відповідатимуть взаємністю. Але, попрацювавши якийсь час вилами й батіжком, починаєш розуміти, що коні нездатні гідно оцінити твого інтелекту, і що ти втрапив до справжньої кріпосної системи, котра знає одне: «давай-давай!», забувши, що є ще «візьми!»

Проте найчастіше журналісти потрапляли в секретарі парторганізацій. Тут у них з'являлася перспектива дослужитися до секретаря райкому партії. Звиклий розмовляти з улюбленими кіньми, наш журналіст одного разу не врахував зміну аудиторії і висловився в тому дусі, що наш Союз — тюрма народів, а наш генсек — найвищий кримінальний «авторитет». І зразу ж навколо секретаря, наче в космосі, почало обертатися дорідне тіло випещеного хлопця без особливих прикмет. За сталінських часів «за разговоры» ставили до стінки, а за недорозвиненого соціалізму гнали з посади, а часом і садили. Хіба це не духовне рабство?

Але нашому журналістові пощастило — його послали до Афганістану виконувати «інтернаціональний обов'язок». Йому не хотілося, він знав, чим усе це може скінчитися, але поклався на долю: може, минеться?.. Бувало, що й миналося. Проте далеко не завжди. Підіть на будь-яке кладовище, хоч би й у Херсоні, і там обов'язково знайдете могили «афганців». Це — сучасники наші, це — діти рабів, що не змогли піднести голос проти загарбницької суті радянського комунізму.

І ОТ ДИВИНА: ніхто не звинувачує афганський рух опору за знищення наших дітей. Ми зрозуміли: афганці захищали свою землю від агресорів з півночі. А тепер спробуйте уявити, що сталося б, якби Радянська Армія перемогла моджахедів. Їх запроторили б до тюрем, на каторгу, а всесильна радянська пропаганда зробила б їх в очах усього людства катами власного народу. Катували ми, шураві, а відповідати довелося б афганцям. Чому так упевнено кажу? Та тому, що перед Афганістаном була Україна, перед моджахедами були бандерівці — люди, що відважилися стати на збройний захист своєї Вітчизни від загарбників як зі сходу, так і з заходу. Що зробили з цими патріотами, знає цілий світ. А населення Союзу переконали, що то — «криваві поплічники німецьких катів».

Можливо, декому ріже слух вираз: «загарбники зі сходу». Адже, міркують декотрі, до приходу гітлерівців Україна була у складі Радянського Союзу, то які ж можуть бути загарбники зі сходу? А ви не полінуйтеся, знайдіть опубліковані в розробках закордонних авторів документи часів громадянської війни і з них зрозумієте, що в той час збільшовичена Росія за кілька заходів, вдаючись до зброї та азійської підступності, поглинула незалежну державу — Українську Народну Республіку, а потім ще тривалий час гасила в Україні вогонь численних селянських повстань. Це була окупація, згадки про котру, хоч як це страшно звучить, вибили з історичної пам'яті народу. Але від цього загарбання для населення легше не стало. Саме окупаційним режимом можна хоч якось пояснити той жахливий терор, якого зазнав народ України, особливо в 1922, 1933, 1937, 1943—1953 роках. Як називають людей, які десятиліттями перебувають під окупацією і навіть забувають, що вони окуповані? Рабами, тільки рабами.

Репресії стосувалися здебільшого сільської, хутірської України. Міста, де масово осідали колоністи зі сходу та півночі, й далі залишалися тими «казанами», де, продовжуючи справу царів, більшовики «виварювали» з українців українське. То чи дивно після цього, що ви, українець, як ви й самі зазначаєте, стали російськомовним? Я вас ні в чому не звинувачую, бо ви — постраждала сторона, і якщо ви в Херсоні корінний мешканець і ваші батьки та діди — також, то цілком може бути, що вже й вони не знали мови своїх пращурів. Чому? Та тому, що цар не визнавав українців за окрему націю, отже, не визнавав і мови їхньої. Більшовики були такої самої думки, тільки діяли підступно. Вони не забороняли вивчати рідну мову, але створювали в Україні такі умови, за яких нею можна було користуватися хіба що вдома. За таких обставин українська мова мала вмерти природною смертю. Як можна назвати народ, в якого безборонно забирають навіть рідну, материнську мову? Правильно: народом рабів!

Можете сказати:, знов за рибу гроші. Знову про мову. Та давайте мені дешевої ковбаси, я якою тільки хочете мовою забалакаю!.. Але річ не в дешевій ковбасі. Адже якщо більшовицькій імперії, як і царській, не була потрібна українська мова навіть в Україні, то звідси цілком логічно випливає, що їй не були потрібні українська Україна, а також і свідомі українці в ній. Саме через це свідомим українцям доводилося обживати віддалені місця з холодним кліматом.

З ДРУГОГО БОКУ, і імперія, котра хотіла мати Україну без українців, не була потрібна свідомим українцям. І вони намагалися позбутися зверхності імперії в чотах УПА. Проте сили були нерівні, імперія перемогла, і кращих представників українського народу, які вціліли у тій м'ясорубці, на десятиліття відділили від України.

Вільні люди, котрі добре розуміють природне право кожного народу на свою батьківщину, так вчинити з іншим народом ніколи не змогли б. Так могли вчинити тільки азійські раби, керовані кримінальними злочинцями.

А тепер про те, «в чому полягає свобода за теперішнього капіталізму». Радянський соціалізм був, як відомо, недоношений, недорозвинений, хоча за його будівництво заплатили життям мільйони. На жаль, до капіталізму, який знають на Заході, нам теж ще дуже далеко. А через те, що Україну значною мірою розтягли, розбалансували, то сьогоднішня свобода українського народу полягає в реальній можливості для одних — працездатних та винахідливих — вільно ставати мільйонерами (якщо лічити в американських доларах), а для тих, що стратили кращі роки та силу на химеру комунізму — вільно померти від голодної та холодної смерті. Поза всяким сумнів, мільйонерові сьогоднішня незалежна Україна подобається значно більше, ніж тому, хто не має на щодень шматка хліба.

Ось на цій констатації й зациклюються комуністи. Подальші їхні дії такі: всіх скоробагатьків — до в'язниць, а їхні надбання — сконфіскувати й проїсти. Як уже й було. Усе це закінчувалося тим, що всі ставали бідні, як церковні миші. І тут був глухий кут для суспільства.

У цивілізованому суспільстві роблять не так. Ти розбагатів? Організуй нові робочі місця, допоможи сиротам та інвалідам, дай на освіту та культуру. Гадаю, така програма дій далеко краща, ніж реалізовувана комуністами протягом семи десятиліть. Принаймні, в ній закладено перспективу для вільних творчих дій талановитих людей.

Не біймося багатих, не конфліктуймо з ними, якщо їхні багатства склалися не з грабунків та убивств. Багаті допоможуть і безштанькам, якщо ті схочуть стати нормальними громадянами. У цьому — запорука успіху розбудови українського суспільства. Створюючи приватні підприємства, фірми, багаті надають усім іншим громадянам можливості вибору між державними і приватними підприємствами. Хіба це погано? Адже той, хто має можливості вибору, є вільною людиною.

Не кажу вже про те, що громадянинові України тепер немає потреби виконувати «інтернаціональний обов'язок» (чи як тепер називають акції зі знищення інших народів?) у Чечні та інших «гарячих точках» Росії. А це теж додає волі нашим людям.

Друге ваше питання, Казимире Миколайовичу, звучить так: «Якщо це невідворотні тимчасові труднощі, то чому не для всіх, а для 90 відсотків трудового народу (10 відсотків купаються в розкошах нахабно, демонстративно, відверто), і коли ці тимчасові труднощі минуться?»

А хто вам сказав, шановний, що ці труднощі тимчасові? Труднощі із заробляннням собі на хліб — вічні. Вони існуватимуть стільки, скільки існуватиме людство. У тому, що труднощі тимчасові, нас переконували комуністичні майстри розповідати казки для дорослих, щоб ви знали, саме вічні труднощі змушують людство вічно ворушити мізками, вічно тяжко працювати, винаходити, домагатися свого, розчаровуватися і знову братися за роботу вже на вищому ступені розвитку суспільства.

Життя змушує людей працювати, бо вони кровно заінтересовані в тому, щоб їхні долі були не гірші за долі інших. Розуміння цього приводить до оптимістичної гіпотези: доля всіх працездатних раніше чи пізніше обов'язково влаштується, якщо, зрозуміло, українському суспільству знову не нав'яжуть якийсь «оригінальний» курс, а піде воно шляхом, вивіреним іншими народами світу.

Гірше з тими масами народу, котрі віддали все, що мали — здоров'я та десятиліття тяжкої роботи, будівництву комунізму. Казка, як їй і належить, зосталася казкою, а люди опинилися сам на сам зі злиднями, без засобів до існування, бо пенсії, які одержують, змушують їх мати сумнів у психічному здоров'ї тих, хто такі пенсії затверджує. Адже жити на ці жебрацькі подачки держави не можна.

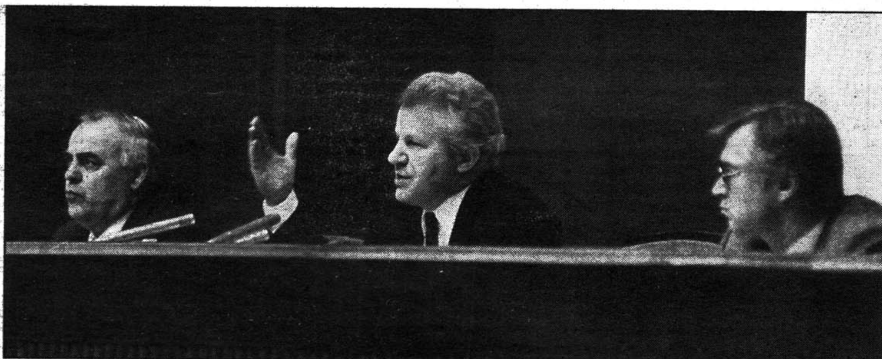
ТЕПЕР у пенсіонерів зосталися три надії. Перша — на добродійність парламенту, який видасть закон, за яким розмір пенсії залежатиме від трудового стажу і кваліфікації пенсіонерів. Друга надія — на податкову службу, яка має навчитися збирати податки, а вже із зібраного щось перепадатиме й пенсіонерам. Є ще й третя надія — позбутися всіх нещасть з допомогою отієї, що стоїть у кожного з нас у головах з косою напоготові. Як розумію, ця надія може найлегше здійснитися.

Ще ви, шановний Казимире Миколайовичу, питаєте про Китай. Мовляв, там правлять комуністи, життя населення постійно поліпшується. І там найвищий у світі приріст виробництва... Так. Але китайські комуністи будують ринкову економіку. І роблять це пристойно. А в наших це не вийшло.

Не треба заздрити китайцям. Як і жодному іншому народові. Кожний народ має те, що заробив за століття. А заздрість — поганюче почуття, бо штовхає на революції, які обов'язково повертають людей до печерного стану. Тим часом людям потрібне інше, зовсім інше.

Борис СИДОРЕНКО,
заслужений журналіст України.

РОБОЧИЙ РИТМ СЕСІЇ

(Початок на 1-й стор.).

За час четвертої прийнято концепції: розвитку гірничо-металургійного комплексу України; функціонування і розвитку фондового ринку.

Під час сесії значно посилилися контрольні функції Верховної Ради за додержанням законів. У зв'язку з цим прийнято постанови: «Про роботу уряду по виконанню законів і постанов Верховної Ради України щодо стабілізації фінансового забезпечення паливно-енергетичного комплексу і підготовки його до роботи в осінньо-зимовий період», «Про доручення Кабінету міністрів щодо заходів, спрямованих на поліпшення життя ветеранів», «Про звіт роботи Національного банку, баланс його діяльності і зведений баланс банківської системи та розподіл прибутку Національного банку України за 1994 рік».

Народні депутати боролися за те, щоб захистити інтереси людини. Вони дали нам такі документи, як постанова про величину вартості межі малозабезпеченості, про зміни і доповнення до законів про статус ветеранів війни, про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку і ін.

З 5 вересня по 22 грудня відбулося 64 пленарних засідання. На них розглянуто 227 питань. Прийнято 66 законів та 83 постанови. А всього за всі 4 сесії Верховної Ради нинішнього скликання прийнято 241 закон. Жоден парламент світу за такий порівняно короткий час не може похвалитися подібними результатами.

Згідно з рішенням Президії Верховної Ради наступна сесія розпочнеться 16 січня. Вона працюватиме аж до кінця липня. На ній заплановано розглянути 340 питань, зокрема 224 законопроекти.

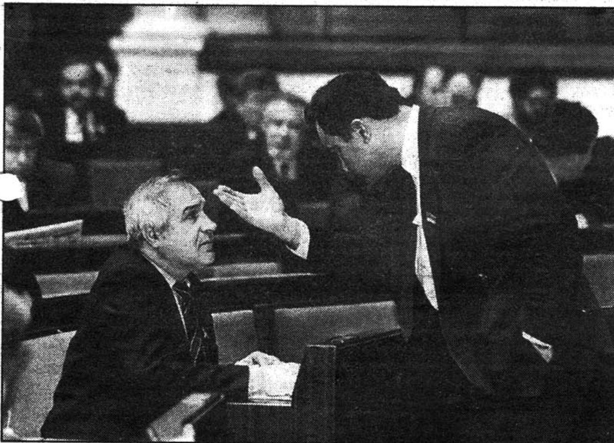
Першочергове завдання, яке стоїть перед Верховною Радою на наступний відрізок часу — завершення роботи над проектом нової Конституції України та її прийняття.

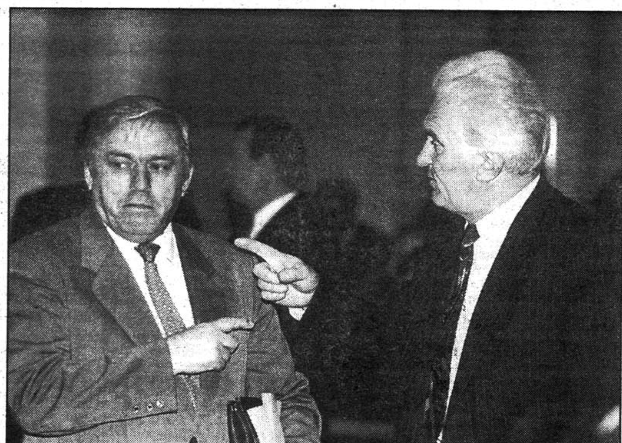
...Нелегко давалися народним депутатам нові закони та інші важливі документи. Вони народжувалися у напруженій праці, часто у гострих дискусіях, борінні думок, пристрасних суперечках.

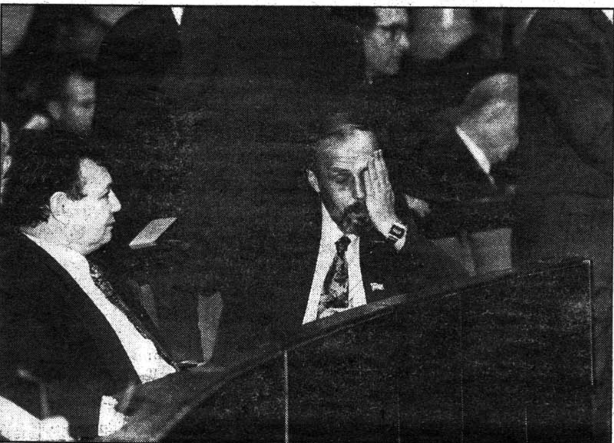
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

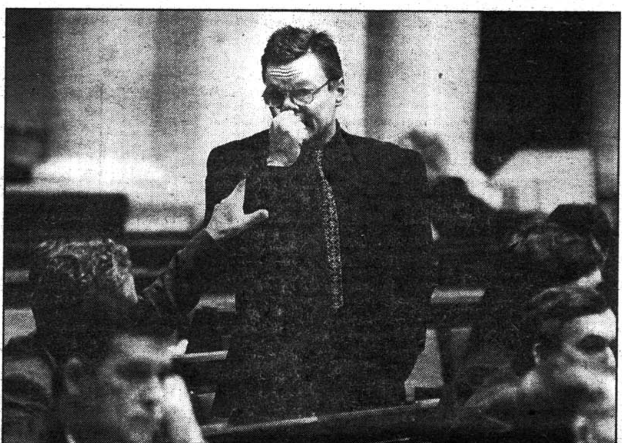
На фото наших фотокореспондентів Сергія КОВАЛЬЧУКА та Олександра КЛИМЕНКА: фрагменти нелегких депутатських буднів.

«Афганцям» не забути Афган. А країні — не забути б за «афганців»...

ПІД ЗВУКИ урочистого маршу 15 лютого 1989 року останній радянський солдат, командувач 40-ї армії Борис Громов, перейшов «Міст дружби» через ріку Аму-Дар'я, завершивши найбільшу воєнну авантюру після Другої світової війни. Та відзначають афганці й іншу дату — 25 грудня. 1979 року, дбаючи про власні політичні амбіції, керівництво колишнього Союзу відправило виконувати «інтернаціональний обов'язок» обмежений контингент військ.

Наш співрозмовник — голова Комітету ветеранів війни в Афганістані і збройних конфліктів в інших зарубіжних країнах при Президенті України, голова Української спілки ветеранів Афганістану Сергій ЧЕРВОНОПИСЬКИЙ.

— Сергію Васильовичу, чи не здається вам, що афганську війну забувають?

— Я цього не сказав би. Хоча, звичайно, за умов економічної нестабільності в країні, переорієнтування політичних поглядів, втрати багатьох моральних та етичних цінностей сталась і деформація людських стосунків.

Багато хто намагається використати у власних цілях «афганський» рух. А це все-таки чимала сила. Нині в Україні мешкають близько 160 000 учасників подій в Афганістані, плюс ті, кого обпалила крилом ця війна, залишивши без синів, братів, чоловіків, батьків. Додому не повернулися 3660 синів України. З них 3280 загинули, 780 чоловік пропали безвісти. Інвалідами повернулися 3560 молодих хлопців, більш як 8000 ветеранів потерпають від ран, майже кожен переніс важкі інфекційні захворювання...

Їх, оцих переважно молодих хлопців, обдурили неодноразово. Вперше, коли послали воювати до чужої країни, вдруге — після повернення «з-за річки», коли бездушні чиновники, попри цілком таємні постанови, відхрещувалися від справ партії та уряду — «я тебе туди не посилав». Утретє — після виведення військ, коли під бравурні звуки оркестрів обіцяли, що не забудуть своїх вірних синів. Учетверте, коли багатьох із них знову посилали служити в гарячі точки тоді ще неділимої шостої частини світу для встановлення конституційного порядку.

— Та Україна перша серед країн СНД прийняла Закон «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», де все-таки декларовано права ветерана.

— Так, цей документ прийняла Верховна Рада, є численні розпорядження Кабінету міністрів. Та, на жаль, не завжди вони працюють. Передусім невдоволені залишилися родини загиблих. Найголовніша проблема — житлова. І от її ми не розв'яжемо без підтримки держави: 47000 родин ветеранів афганської війни потребують житла. Торік постановою Кабміну нам під житлове будівництво виділено кредит у 630 мільярдів карбованців. На сьогодні готові до приймання 630 квартир. Але для виконання житлової програми потрібно ще понад три трильйони.

— Ця проблема стоїть гостро не тільки перед афганцями. Нині, коли Україна у важкому економічному стані, держава навряд чи виділить необхідні кошти...

— Річ у тім, що, одержавши кредит, ми допоможемо зняти цю проблему з обласних, міських, районних органів влади, відомств, які мають надавати квартири пільговикам. До того ж УСВА не просить гроші безвідплатно. Афганці самі будуватимуть собі житло. Досвід уже маємо. У Харкові АТ «Інтернаціоналіст» завершує будівництво цілого мікрорайону. В Кременчуці хлопці, одержавши від нас кредит, вкладають його у домобудівний комбінат. Частину квартир доводиться виставляти на аукціон, частину — афганцям, що потребують житла. Кошти, одержані від аукціонів, знову вкладають у будівництво.

Таким чином будівельні організації за участю УСВА вже забезпечили 2678 сімей.

— Відомо, що нині багато в кого проблеми з працевлаштуванням. Державні підприємства не завжди хочуть брати на роботу афганців: вони мають ряд пільг, навіщо, мовляв, зайвий головний біль керівництву. Комерційні вже не беруть — тих пільг, яких вони хотіли за те, що в них працює інвалід, не дають...

— Спілка ветеранів створила 147 підприємств різного профілю, серед яких будівельні організації, заводи з виготовлення будівельних матеріалів, медпрепаратів, сільськогосподарські підприємства.

Наші підприємства забезпечують роботою не тільки афганців, а й інших. І, завважте, пільг не маємо. Податки платимо, як і всі. Частину коштів від заробленого спрямовуємо на розвиток виробничої бази, а це робочі місця, частину — на нормальне функціонування госпіталю «Лісова галявина» в Києві, санаторію «Лазурний» у Бердянську, де, до речі, вже оздоровлено 17000 афганців. Свята справа — реставрація Храму — пам'ятника жертвам афганської війни — Церкви Воскресіння Христового, на стінах якого передбачено викарбувати прізвища всіх, хто загинув в Афганістані, з усіх республік колишнього Союзу.

Керівництво міста йде нам назустріч, а от головний архітектор... До нього потрапити важче, аніж до Президента. Невже доручення заступника глави міськадміністрації нічого не варте?

— У столиці України діє єдиний в СНД Центральний державний музей — експозиція «Твої, Батьківщино, сини. Обов'язок, Подвиг, Трагедія». Яка його доля?

— Цей музей став постійно діючим центром патріотичної, культурно-освітньої та громадської роботи організацій УСВА і членів їхніх сімей. Проводимо виставки митців, фотомайстрів, зустрічі ветеранів, інші гуманітарні акції. Та експозиції поповнюються новими експонатами, документами. На реконструкцію потрібні кошти. За нашими підрахунками, знадобиться близько семи мільярдів карбованців. Користуючись нагодою, звертаюся з проханням до державних, комерційних структур і всіх тих, кому не байдуже наше минуле: взяти участь в увічненні їх пам'яті. Кошти просимо переказувати на рахунок музею: 120948 у Печерському відділенні Укрсоцбанку м. Києва. МФО 322090. Код музею 02224241 для експозиції «Твої, Батьківщино, сини. Обов'язок, Подвиг, Трагедія».

Ігор КУРБАНГАЛІЄВ.

Хто скаже

БЕЗ перебільшення, за зростанням кількості шикарних автомобілів-іномарок на наших вулицях і автошляхах можна судити не так про рівень добробуту народу, як про рівень боротьби з організованою злочинністю, мафіозацією країни. Як стверджують фахівці, кожна третя така машина — крадена.

Певне, жодне з загальновизнаних у світі джерел надприбутків мафії — а це наркобізнес, торгівля людьми та зброєю — не є таким безкарним і привільним в Україні, як торгівля крадeними за кордоном іномарками. У нас вигода від цього злочинного промислу всебічна. По-перше, якщо ті ж наркотики чи зброю ще треба якось переправити через кордон, то краденою іномаркою злочинець переїздить КПП чи митний контроль, як король: у теплому салоні, з музикою. По-друге, спробуй-но без ризику збути наркотики чи зброю уже в Україні, коли навіть мати їх при собі — це вже злочин. А іномарку тут, як правило, уже чекає солідний замовник, для якого її легалізувати, тобто зареєструвати, — раз плюнути. І їздь собі на здоров'я, адже навіть коли в машині перебиті номери вузлів та агрегатів, інспектори ДАІ на дорогах мало що можуть удіяти, тим паче, що багато хто з них у тому мало що розуміє...

Боротьба з цим злочинним промислом в Україні — як сюжет «крутого» детективу: то налагоджується, то затухає. Парламентська Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, а за її ініціативою і Координаційний комітет з боротьби з корупцією і організованою злочинністю при Президентові України, присвятили цій проблемі окремі засідання. Думками з цього приводу ділиться голова комісії, народний депутат України полковник Григорій ОМЕЛЬЧЕНКО.

— Погодьтеся, Григорію Омеляновичу, що ситуація унікальна. На відміну від наркотиків чи нелегальної зброї, викрадені за кордоном іномарки неодмінно постають перед очима чиновників щонайменше двох державних контрольних органів. Першими, ще під час перетину кордону, до них повинні придивитись митники. Потім крадену іномарку мафіозі, чи той, для кого її викрадено, мусить на «блюдечку з блакитною смужечкою» подати міліції — доставити її до Міжрайонного реєстраційно-екзаменаційного відділу (МРЕВ) і зареєструвати. Здавалося б, саме цей бізнес має бути найризикованішим, а воно виходить навпаки...

— Митні органи засвідчили свою абсолютну безпомічність у виявленні викраденого за кордоном автотранспорту. За даними Держмиткому, торік усі митні установи затримали «аж» 6 транспортних засобів, викрадених в Україні чи за її межами, а в першому кварталі нинішнього року — жодного. І це тоді, коли лише в Києві правоохоронні органи виявили 73 іномарки, котрих розшукують правоохоронці держав Західної Європи. Такі транспортні засоби через наші зовнішні митниці ввозяться фактично безперешкодно. Навіть системних даних про ввезення автомобілів в Україну у митниць немає. Ось і виходить, що лише за 9 місяців нинішнього року в Україні зареєстровано 156,7 тисячі одиниць транспортних засобів іноземного виробництва, а митне оформлення пройшли лише близько 80 тисяч, тобто майже половину з них ввезено контрабандним шляхом. Коли зважити, що мито для фізичних осіб становить в еквіваленті від 500 до 3000 доларів США, а для юридичних — від 8 до 80 тисяч доларів, то на цьому держава втрачає мільярди карбованців, десятки мільйонів доларів.

Не набагато ліпша ситуація і в реєстраційно-екзаменаційних підрозділах МВС. Саме їхні працівники часто реєструють іномарки з підробленими номерами вузлів і агрегатів або ж на підставі «липових» закордонних техпаспортів. Так, часом це трапляється через недогляд, недосвідченість працівників МРЕВ, котрі лише нещодавно зіткнулися з такими проблемами. Однак для мене немає сумнівів, що робиться це здебільшого за хабарі або за вказівкою начальства, котре також це робить не «за так». Чим інакше, скажіть, пояснити факти реєстрації іномарок за документами, на яких зазначено, що вони прямують транзитом до інших країн? Або те, що власником автомобіля є не та особа, на котру його реєструють?

В органах ДАІ накопичуються дані про людей, які систематично займаються перепродажем автомобілів, їх там справді знають в обличчя. У Києві більше тисячі осіб, на котрих зареєстровано по 3 — 10 шикарних автомобілів. У Київській області лише цього року майже тисяча громадян завезли з-за кордону по три і більше автомобілі, а 380 їхніх земляків ухитрилися ввезти й продати по 10 і більше «Мерседесів», «Вольво» тощо. Не відстають і на периферії. Наприклад, у Жмеринському районі на Вінниччині знайшлося два десятки бізнесменів-хитрунів, котрі пригнали з-за кордону по дві — чотири машини й продали — звісно, без сплати відповідних зборів, податків.

Багато чим цьому сприяє практика видачі різними комерційними структурами довідок-рахунків про продаж автомобілів, що є підставою для реєстрації у МРЕВ. Цілі угруповання ділків збагачуються лише на тому, що отримують в органах МВС бланки цих документів і продають їх наліво й направо, зазначаючи у них фіктивні оцінки купівлі-продажу і такі само дані про митне оформлення тощо. Лише у РЕВ-7 УДАІ УМВС у Харківській області вилучено більш як дві тисячі підроблених довідок-рахунків, на підставі яких незаконно зареєстровано стільки ж автомобілів. Величину завданих збитків компетентні органи ще підраховують, однак про неї можна судити хоча б із такого прикладу: директор чернігівського підприємства «Град Чернігів» Кириченко, як установила прокуратура, за реалізацію 68 таких довідок-рахунків отримав 16,6 тисячі доларів США і 234 мільйони карбованців, а до державної казни лише внаслідок несплати мита не надійшло майже 985 мільйонів карбованців.

—Коли реально дивитися на речі, то треба об'єктивно визнати, що цю поголівну (інакше й не скажеш), несплату мита спровокувала сама держава. Юридична особа (підприємство, організація) має заплатити стільки різних податків і зборів, скільки коштував їй сам автомобіль. Мало не півціни придбаного за кордоном автомобіля мусить віддати рідній державі і фізична особа — громадянин України, котрий за свої, як кажуть, кревні, а часто і за позичені гроші, ввозить з-за кордону стареньку іномарку. Ось і мусять вони обходити закон, від чого державна казна потерпає, зате наживаються продажні державні чиновники. Отже, державі треба замислитись і над своєю податковою політикою. Ця проблема має прямий вплив на рівень організованої злочинності в країні, бо криміналізує суспільство, множить хабарництво.

— Це так. Скажімо, підприємство, яке придбало за кордоном іномарку, за ввезення її до України, згідно з митним і податковим законами, мусить сплатити платежів на суму, що дорівнює 86 відсоткам вартості автомобіля. Ось і шукають своїх людей на митниці, дають хабарі й отримують документи, що машину ввозить не юридична особа — підприємство чи організація, а звичайний громадянин України.

Та ж сама ситуація і з тими нашими громадянами, які, нашкрібши мізерну суму, купляють за кордоном старенький «драндулет» іноземного виробництва і ще мусять за це рідній країні заплатити не менше 500 доларів (в еквіваленті) податку. А це означає, що загалом законослухняного пересічного нашого співвітчизника спонукують або шукати нетрудові доходи, або давати хабара митникам і оформляти машину на «чорнобильця», котрий має пільги і не сплачує мита. Так криміналізується суспільство. Отож, аніскільки не виправдовуючи тих, хто шукає способів обійти закон, слід визнати, що державі необхідно переглянути митні й інші ставки і зробити їх реальними, посильними, бо яким би щирим не було бажання збільшити доходну частину бюджету, не треба забувати народної мудрості: краще синиця в жмені, аніж журавель у небі.

Але повернімося до ситуації на митницях і в МРЕВ. Як це не гірко, та треба визнати, що в міжнародній мафіозній системі автозлодійства, де одні крадуть автомобілі, другі перебивають номери агрегатів і підробляють документи, треті переганяють через кордони тощо, існує — не без участі скорумпованих працівників митниці й міліції — завершальна ланка, котра цей товар легалізує в Україні.

автомафії: «Виходь, приїхали!»

— Чи не здається вам, Григорію Омеляновичу, що з допомогою деяких працівників правоохоронних органів у нас не лише легалізується згаданий товар, а й чиниться опір тим, хто намагається боротися з автомафією? Згадаймо детективні, інакше не скажеш, перипетії довкола спецгрупи МВС з виявлення крадених іномарок — так званої групи Хетманчика. Одні її створювали, інші розганяли. Дійшло до того, що за це змушена була взятися Генеральна прокуратура...

— За фактами ввезення до України й реалізації автомобілів з підробленими номерами агрегатів та за фіктивними документами стоять організовані злочинні групи з міжнародними зв'язками. Звичайно ж, маючи величезні прибутки, вони використовують ці кошти і для підкупу державних чиновників, котрі і створюють їм «дах» — прикриття.

Я не хочу зараз стверджувати, що такі прикриття у міжнародних автомафіозі були на рівні колишнього керівництва МВС (Василишин, Недригайло та інші). Але, з іншого боку, дуже важко пояснити відверте небажання останніх ефективно боротися з цим злом в Україні. Те, як наполегливо міліцейські генерали розганяли уже згадані спецгрупи з виявлення крадених автомобілів, ні для кого не секрет. Про це преса повідомляла неодноразово. Переконливих аргументів на захист своєї позиції колишнє керівництво МВС навести не змогло. Хоча лише останнім часом деякі з нинішніх керівників МВС неодноразово нарікали у засобах масової інформації на величезні труднощі в боротьбі з автомафією. Труднощі певні і справді є. Але ж не основні ті з них, на котрі вказує, наприклад, заступник міністра внутрішніх справ генерал Віктор Король — мовляв, насамперед їм заважає відсутність «виходу за межі України».

Цікаво, як би дивився генерал у вічі своїм закордонним колегам після ось такого епізоду? Навесні цього року Генеральна прокуратура України звернулася до В. Короля з проханням виконати клопотання дирекції мюнхенської кримінальної поліції (ФРН) про затримання трьох фактично нових іномарок, у яких механічним способом було змінено номери кузовів. Однак МВС наче води у рот набрало навіть після офіційного нагадування Генпрокуратури. І лише майже через три місяці від імені начальника головного управління карного розшуку, але за підписом іншої, невідомої, особи надійшла відписка, з якої випливало, що організована злочинна група за фальшивими документами зареєструвала ці автомобілі на підставних осіб і передала їх банкові «Правекс» як заставу під кредити — по 18 тисяч доларів США. Крадені автомобілі було виставлено на продаж у столичному торговому домі «Супермаркет-93».

І що ж, МВС негайно затримало автомобілі та осіб, винних у підробці документів, перевірило достовірність надання кредитів? Та де там, палець об палець не вдарило, навіть не порушило кримінальної справи, хоча для цього були підстави.

Більше того, керівництво МВС, довідавшись із преси (!) про створення у столиці й ефективну діяльність групи з виявлення крадених автомобілів, негайно ж її розігнало (уже вдруге). Натомість розіслало до кількох відомств — Міністерства юстиції, Верховного суду й Генеральної прокуратури — листи з проханням підказати міліції, як їй діяти, аби не вийти за межі правового поля України. Мені точно відомо, що 11 травня ц. р. Генеральна прокуратура надіслала МВС детальні роз'яснення і конкретні пропозиції з цих питань. Однак міліцейські генерали зробили вигляд, що вони такої відповіді не отримували і навіть докоряють цим у пресі. Днями координаційний комітет при Президентові України вирішив вказати заступникові міністра внутрішніх справ генералові Королю на допущені недоліки в роботі.

— Не відчувати такого ставлення керівництва МВС до боротьби з автомафією підрозділи правоохоронних органів на місцях не можуть. Чи не тому там кояться просто дикі, з правової точки зору, речі?

— Звісно, що роз'яснення і рекомендації Генпрокуратури, про які я згадував вище, до райміськуправлінь органів внутрішніх справ не дійшли. Ці органи просто не готові до такої боротьби. Ні фахово, ні морально.

Генеральна прокуратура вивчила понад 50 міліцейських матеріалів щодо фактів затримання у Києві автомобілів іноземного виробництва. З'ясовується, що, незважаючи на дані про викрадення цих іномарок чи фальсифікацію реєстраційних документів на них, працівники Печерського, Московського, Старокиївського, Дніпровського, Радянського та деяких інших райуправлінь ГУ МВС у Києві безпідставно відмовляли у порушенні кримінальних справ.

Ось лише кілька прикладів. Оперуповноважений карного розшуку Московського райуправління А. Голуб відмовляє у порушенні кримінальної справи за фактом затримання «Ауді-100». Громадянина, на котрого цей автомобіль зареєстровано, він не опитав, обставин придбання не з'ясував, запит до НЦБ Інтерполу не надсилав. Де машина нині — з матеріалів справи невідомо. Мало того, цей оперпрацівник не з'ясував усього цього, він ще й «не звернув уваги» на виявлену в багажнику «Ауді-100» номерну табличку з викраденого автомобіля ВАЗ-21083, який розшукувало Залізничне райуправління Києва.

Цей само оперуповноважений не провів належної перевірки за фактом затримання ще одного «Ауді-100» і навіть сфальсифікував деякі документи. Генеральна прокуратура порушила проти нього кримінальну справу.

А оперуповноважений Печерського райуправління Д. Любарець виявився ще «темнішим». **Працівники ДАІ запідозрили, що автомобіль БМВ-525, за кермом якого перебував громадянин Красавін, крадений. З'ясувалося, що за документами іномарка належить громадянинові Чинському, котрий заявив, що такої машини не мав, а зареєстровано її на вкрадений у нього паспорт. Красавін каже, що автомобіль передав йому не громадянин Чинський, а якийсь Левада. Гадаєте, працівник міліції Любарець знайшов цього Леваду й допитав? І не подумав, та ще й відмовив у порушенні кримінальної справи за відсутністю складу злочину.**

Цей самий Д. Любарець «не побачив» ознак злочину і щодо іншого затриманого автомобіля — БМВ-740. Коли ж перевірили його «старання» і зробили те, чого не зробив він, то з'ясувалося, що іномарку зареєстрували в Україні вже через кілька діб після її викрадення за кордоном. І зареєстрували, звичайно ж, за підробленими документами. «Щасливим власником» автомобіля вартістю близько 5 мільярдів карбованців став 25-річний нероба О. Коваленко, який разом з братом мав ще шість подібних шикарних машин.

Працівники міліції на місцях з потурання (а може, і за вказівками) свого начальства не лише ось таким чином допомагають автозлодіям уникати покарання, а й привласнюють собі право приймати рішення про те, хто є справжнім власником автомобіля. Вони не лише видають цим особам крадені автомобілі, а й озброюють їх довідками про те, що вони є «добросовісними покупцями».

Цим «добрі послуги» працівників органів внутрішніх справ, котрі мають займатися боротьбою з крадіжками автотранспорту, не обмежуються. Під час затримання на одній з площ Києва автомобіля «Ауді-80» автоінспектор неозброєним оком помітив сліди механічної зміни номера кузова. Однак експерт-криміналіст відділу ГУ МВС у Києві А. Вінник надсилає до Печерського райуправління, яке перевіряло цю машину, довідку про те, що змін не виявлено. Коли ж за справу взявся Київський науково-дослідний інститут судової експертизи, з'ясувалося, що сліди зміни цифр очевидні. Аналогічну довідку з приводу дослідження «Мерседеса-Бенца-350» надав Шевченківському райуправлінню і експерт М. Нечеснюк. Подібні факти не поодинокі.

Торік інспектор з розшуку транспорту Радянського райуправління столиці М. Черевко під виглядом проведення експертизи отримав зі штрафмайданчика 5 іномарок, однак жодна з них експертизи не пройшла і де вони нині, невідомо.

Окремі керівники МВС уперто не реагували на зауваження з цього приводу Генеральної прокуратури. А це лише підтверджує мої припущення, що працівники органів внутрішніх справ на місцях діють так не лише з власної волі — сильні світу цього роз'їжджають на крадених іномарках завдяки впливовим людям у міліцейському відомстві. Хоча не виключаю й ініціативи стражів порядку на місцях: дуже вже велика спокуса — кілька тисяч доларів хабара, котрого пропонують їм «добросовісні покупці» крадених автомобілів. Підтвердити чи спростувати мої припущення мали б підрозділи боротьби з організованою злочинністю, що діють в МВС.

Однак вони самі у цій ситуації, як то кажуть, ворушаться дуже повільно. Кілька разів через Генеральну прокуратуру Головне управління боротьби з організованою злочинністю МВС України отримало від польських правоохоронців достовірні дані про організовану злочинну групу, котра займалася крадіжками іномарок у Польщі й Німеччині і переганяла їх в Україну. Поляки групу затримали, трапилася нагода простежити ниточки, що від неї ведуть в Україну. І що ж? «Убозівці» не лише не скористалися моментом, але й фактично зігнорували доручення з цих питань Генеральної прокуратури.

— Не можна у цій ситуації обійти ще одну надзвичайно важливу структуру, котра діє під егідою МВС, — Національне бюро Інтерполу. Йому, здавалося б, сам Бог велів бути зразком у війні з міжнародною мафією. А натомість доволі часто на наших інтерполівців нарікають навіть оперативні й слідчі працівники органів внутрішніх справ...

— Печерське райуправління внутрішніх справ у Києві — чи не найближче до штаб-квартири НЦБ Інтерполу, рукою подати. Однак із 25 матеріалів, розглянутих цим управлінням, у дев'ятнадцяти відсутні необхідні інтерполівські документи на предмет розшуку автомобілів правоохоронними органами інших держав. Чого тут більше — небажання, недбалості чи злого умислу — ще треба з'ясувати.

Про роботу цієї структури красномовно свідчать ось такі факти. До нашої комісії змушений був звернутися з офіційним листом начальник Головного управління СБУ в Криму. Прохає взяти на контроль виконання Національним бюро Інтерполу в Україні запитів кримчан щодо викрадення автомобілів за кордоном. Двічі, у лютому й липні, УСБУ в Криму надсилало до НЦБ запити, та відповіді не отримало, а це заважає завершити низку процесуальних дій.

З подібною проблемою зіткнулася і Генеральна прокуратура України.

Мало того, деякі факти дають підстави сумніватися в об'єктивності чи, принаймні, у повноті інформації, яку вдається дочекатися з НЦБ. Скажімо, на запит оперпрацівника міліції бюро повідомляє, що зазначена іномарка серед розшукуваних за кордоном не значиться, що дає підстави видати її «добросовісному покупцеві». А тим часом до Генеральної прокуратури звертаються правоохоронні органи іноземної держави з клопотанням знайти й затримати саме цю машину.

Або бюро Інтерполу інших держав не довіряють українським колегам, зокрема їхньому керівникові генералові Мельнику, і не надають повної інформації, або ж самі українські інтерполівці її випадково чи навмисне гублять. З цим треба розібратися негайно. Я ж особисто запропонував на засіданні Координаційного комітету при Президентові України звільнити з посади керівника НЦБ Інтерполу в Україні генерала Мельника. Як, до речі, і заступника голови Держмиткому Єгорова. Комітет дручив відповідним відомствам провести службові розслідування щодо цих високопоставлених осіб.

На думку фахівців, в НЦБ Інтерполу має бути терміново створено чергову частину з цілодобовим режимом роботи, до якої будь-коли могли б звернутися працівники правоохоронних органів, аби перевірити, чи не перебуває у розшуку та чи інша іномарка, й отримати негайну відповідь.

— Відомо, що цілу низку ефективних пропозицій щодо кардинальних змін у боротьбі з легалізацією в Україні викрадених за кордоном іномарок, розшуку й повернення їх справжнім власникам розробила Генеральна прокуратура, яка й узяла на себе основний тягар з розв'язання цієї проблеми.

Активно підключилася до цього і очолювана вами парламентська комісія. А буквально днями — і Координаційний комітет боротьби з корупцією та організованою злочинністю при Президентові України. Що це за заходи?

— Насамперед зазначу, що наша комісія розв'язання цієї проблеми взяла під свій контроль давно, і це саме завдяки її зусиллям, на противагу МВС, цими питаннями безпосередньо й активно зайнялася Генеральна прокуратура. Крок, як свідчить практика, було зроблено правильний. Генпрокуратура, зокрема такі її працівники, як генерали Віктор Танцюра, Сергій Ляшенко, Ігор Дрижчаний, а також Людмила Ільковець, Клара Дяченко, за допомогою офіцерів Київської ДАІ Володимира Балакіна, Анатолія Комара та консультанта слідчо-оперативної групи відомого вже нам Леслава Хетманчика, за стислий строк зробила дуже багато. Переглянуто майже всі матеріали за фактами затримання іномарок у Києві і в разі, коли працівники органів внутрішніх справ безпідставно відмовляли у порушенні кримінальних справ, а іномарки повертали так званим «добросовісним покупцям», порушено кримінальні справи. До речі, у тому числі і проти двох оперативних працівників міліції, котрі фальсифікували документи.

Окрім цього, створена оперативно-розшукова група продовжує виявляти крадені автомобілі, виходить на організовані злочинні групи, що займаються цим промислом. Вдалося вирішити і проблему з місцями для утримання затриманих іномарок на штрафмайданчикові, на відсутність яких без упину нарікали органи внутрішніх справ. До речі, за таку активну діяльність згаданих працівників Генпрокуратури і ДАІ на останньому засіданні координаційного комітету при Президентові України вирішено заохотити.

Одначе боротися з цим явищем лише засобами прокурорського реагування неможливо. Тому Генеральна прокуратура звернулася з конкретними пропозиціями до Президента України Леоніда Кучми та Прем'єр-міністра Євгена Марчука. Йдеться про необхідність переглянути митні правила, зокрема ставки митних тарифів, правила державної реєстрації автотранспортних засобів, нотаріальний порядок видачі доручень тощо. Конче потрібен окремий закон, який відповідно до Конвенції Ради Європи «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом» регулював би ці правовідносини в Україні.

Доки Держмитком й МВС розроблятимуть надійний заслін проникненню в Україну крадених транспортних засобів, в державі повинні працювати постійні оперативні групи (з можливістю виходу через НЦБ Інтерполу на закордонні банки даних), котрі виявлятимуть уже ввезені в Україну крадені чи контрабандні іномарки, як і ті автомобілі, що стали здобиччю злодіїв уже на її території.

А наша комісія запропонувала керівникам СБУ, МВС й Генпрокуратури створити спільну слідчо-оперативну групу, а новому Генеральному прокуророві Григорію Ворсінову рекомендувала взяти хід розслідування під свій особистий контроль — щоб організувати всебічне об'єктивне розслідування, не допустити втручання в цю справу «впливових людей». До речі, днями Генеральний прокурор офіційно повідомив нашу комісію, що він дав доручення прокурору Києва створити відповідну слідчооперативну групу.

І, нарешті, днями своє вагоме слово сказав Координаційний комітет боротьби з корупцією і організованою злочинністю при Президентові України, в основу рішення якого покладено пропозиції, напрацьовані Генеральною прокуратурою та нашою комісією.

Отож, судячи з усього, боротьба з міжнародною автомафією в Україні по-справжньому лише розпочинається, і хочеться вірити, що злочинці не втечуть від відповідальності навіть на найпрудкіших «Вольво», «Мерседесах» чи «Маздах».

Взяв інтерв'ю Анатолій БЕНЬ.

СЛІДСТВО ВЕДЕ...

До питання про створення Національного бюро розслідувань в Україні

За постійного зростання злочинності дедалі частіше й голосніше лунають пропозиції щодо необхідності підсилення та певної спеціалізації слідчої функції правоохоронних органів.

У 70-ті роки зробити це передбачалося шляхом створення чогось на зразок Державного слідчого комітету, до складу якого мали ввести слідчі підрозділи органів прокуратури, державної безпеки та внутрішніх справ. Нині обговорюють ідею створення Національного бюро розслідувань, основним завданням якого має стати боротьба з корупцією та іншими службовими злочинами у вищих ешелонах влади.

Найголовнішим аргументом концентрованої спеціалізації слідчих зусиль є настійна потреба протистояти наступові на законність і правопорядок у країні сил організованої злочинності та корупції. Без сумніву, поширення цих негативних явищ стало реальною загрозою для нормального розвитку суспільних правовідносин і навіть державності України.

Значно частіше в пресі й на телебаченні до цієї теми звертається один з авторів обговорюваної ідеї — голова постійної Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Г. Омельченко, стверджуючи з посиланням на експертів ООН, що «Україна належить до найкорумпованіших країн світу» і що «кожний третій злочин... чинять злочинні групи, половина з яких має корумповані зв'язки».

Навіть спеціалісти, які знають про відсутність критеріїв і статистичних даних для таких категоричних заяв, навряд чи заперечуватимуть їх, дивлячись на життєві реалії.

Віддаючи належне зусиллям Л. Кучми з наведення порядку в країні, а також враховуючи можливий рівень корумпованості чиновників, Г. Омельченко та його прихильники пропонують створити Національне бюро при главі держави. «Це має бути самостійна державна структура, підпорядкована безпосередньо Президентові України», — пише він у «Голосі України» за 24.09.94 р.

За задумом авторів ідеї, НБР розслідуватиме факти корупції і зловживань службовим становищем найвідповідальніших службових осіб державної влади та управління, а також злочинів, учинених працівниками правоохоронних органів.

Підпорядковані центру підрозділи, куди входять оперативно-технічні та інші служби, згодом напевне функціонуватимуть на місцях. По суті належить сформувати нове силове відомство, яке не поступається своїми можливостями нинішнім МВС і СБУ.

Чи можливе таке за умов розвалу економіки та відсутності в країні матеріальних ресурсів? Та й чи потрібно суспільству, що мріє про демократію й благополуччя? Думається, що не потрібно і навряд чи можливо.

Передусім тому, що навіть у порівнянно багаті «застійні» часи цей захід матеріально був не під силу тоді ще могутній країні. Даремно автори проекту сподіваються на те, що ідею можна здійснити, використовуючи наявні в органах прокуратури відділи нагляду за використанням законів спеціальними підрозділами боротьби з організованою злочинністю, бо вони не забезпечені в достатній кількості ні приміщеннями, ні транспортом, ні засобами зв'язку. Та й укомплектовані ледь на третину.

Сумнівно й інше — відповідність задуму демократичним принципам і конституційним засадам.

Багато хто з новаторів нашого часу правильність своєї ідеї, як правило, підтверджує наявними аналогами в найрозвиненіших демократичних державах. У цьому розумінні підкупове порівняння, що спадає на думку, з Федеральним бюро розслідувань Сполучених Штатів Америки, яке, на щастя американців, має мало спільного з обговорюваним варіантом.

По-перше, тому, що в США немає схожого на наше кримінального провадження, а отже й процесуальних повноважень, що ними наділять слідчих і оперативних співробітників НБР. Наприклад, без порушення кримінальної справи й судового дозволу там практично неможливо робити огляд особи та її речей, огляд транспортних засобів, беззастережно отримувати будь-яку інформацію, в тому числі таку, що містить комерційну або іншу таємницю, а тим більше обмежувати окремі права та свободи громадян.

По-друге, американське слідчо-пошукове відомство розслідує не тільки злочини «сильних світу цього», а й усі порушення федерального законодавства, в тому числі вбивства, бандитизм, напади на банки, рекет, — усього понад 180 складів. Дотримується непорушне правило: в карному порядку переслідують кримінальні правопорушення, а не суб'єктів правовідносин — депутатів, міністрів, прокурорів, суддів. Уявіть собі на хвилину запопадливого чиновника, який за статистичними формами звітує не про кількість розслідуваних злочинів, а про кількість порушених кримінальних справ проти високопоставлених осіб. Наше природне прагнення до поліпшення показника безумовно призведе до вироблення принципу, а його сліпе дотримання — до явища, яке в побуті ми називаємо не інакше як «тридцять сьомим».

По-третє, ФБР перебуває в системі Міністерства юстиції і підконтрольне Генеральному прокуророві. Його керівника призначає Президент і затверджує сенат. Дотримуються всі необхідні умови для функціонування слідства в системі органу, якому конституційно надано право кримінального переслідування. Все це гарантує суспільству надійний захист від сваволі особистості у використанні такої силової структури.

Нам, очевидно, також не слід створювати прецедент «персонального слідства». Борони Боже, мати при собі такі само слідчі підрозділи захочуть керівники Верховної Ради, Кабінету міністрів, парламентських комісій. Слідство «при особі» завжди має відомі наслідки. Даремно Г. Омельченко намагається переконати читачів у відсутності «загрози 37-го року», використовуючи вагомий аргумент щодо різниці в менталітеті тодішніх і нинішніх керівників країни. Навряд чи можна повірити в гарантії цієї безумовно відважної і досить впливової у країні людини після його жалкування на сторінках цієї само газети про те, що депутати за розкрадання та хабарі «смертну кару тихенько скасували», в той час як він інформує Президента про сумнівні зв'язки деяких з високопоставлених осіб із уряду.

Та багато гірше, коли оперативну або іншу інформацію, часто аж ніяк не безпідставну, проте ще не доведену, вихлюпують на сторінки преси, де вона стає орієнтиром для обивательського визначення іміджу тієї чи тієї відомої особи. Слідом за цим, як правило, йдуть звинувачення на адресу правоохоронних органів (здебільшого прокуратури), яким з цілої низки об'єктивних причин не завжди вдається надати сумнівним припущенням вагомих доказів, що їх приймає суд.

А добувати їх НБР буде так само важко, як і нинішнім слідчим структурам. Особливо після того, як таємне для багатьох стає явним, а для винних — сигналом до знищення слідів учиненого злочину.

Уявляється, що розв'язання ситуації — у реформуванні судової і прокурорської систем, реорганізації слідства, як того вимагає європейське співтовариство. Та це справа майбутнього, а сьогодні зміцнення слідчої функції проти корупції треба шукати в уже наявних можливостях структур правоохоронних органів, суворо дотримуючись вимоги Конституції і загальновизнаних демократичних засад.

Відповідно до нині чинного кримінально-процесуального законодавства слідство ведуть Міністерство внутрішніх справ, Служба безпеки та прокуратура. Остання, крім того, ще й здійснює нагляд за дотриманням законності всіма названими органами розслідування. Такий поділ зумовлено характером діяльності перших двох органів влади, а також особливістю становища прокуратури.

У статті 112 Кримінально-процесуального кодексу визначено, що слідчі МВС розслідують здебільшого кримінальні справи проти правопорядку, державної і громадської власності, особистого майна та здоров'я громадян. Предметом діяльності слідчих підрозділів Служби безпеки є злочини проти держави. Основну підслідність органів прокуратури становлять справи про службові та військові (для військових прокуратур) злочини, а також про такі загальнокримінальні діяння, як згвалтування і вбивства.

Парадокс, але ці зовсім різні злочини (за характером дій, об'єктом і суб'єктом посягання, тактикою і методикою розслідування) постійно «вживаються» у провадженні одних і тих самих слідчих. Причому, справи про вбивства і згвалтування буквально не дають змоги для трудомісткої роботи над кримінально караними правопорушеннями службових осіб.

Вихід тільки в одному: звільнити прокуратуру від розслідування звичайного криміналу. До речі, в Сполучених Штатах саме прокуратура проводить розслідування найскладніших справ про злочини у сфері фінансів і торгівлі та про корупцію. Зробити це можна, змінивши підслідність і передавши вбивства та згвалтування слідчим МВС, тобто відомству, де зосереджено підрозділи, які здійснюють за ними оперативну роботу. Тим більше, що слідчі органів внутрішніх справ уже багато років розслідують кримінальні справи цієї категорії проти неповнолітніх.

Але таке можливе лише за однієї умови: значного зниження слідчого навантаження в МВС шляхом скорочення обсягу підслідності, встановленої ст. 112 КПК України. Зробити це можна через розширення переліку злочинів, стосовно яких можлива протокольна форма досудової підготовки матеріалів або звичайне провадження дізнання. Тут, мабуть, головне — не допустити надмірного спрощення й установити такі жорсткі умови, за яких в обов'язковому порядку були б присутні: очевидність злочину, визнання вини і, можливо, згода звинуваченого на спрощену форму розслідування. Передавання дізнанню приблизно однієї третини нинішнього навантаження дасть змогу слідчим підрозділам МВС забезпечити розслідування умисних убивств і згвалтувань, фізичний обсяг роботи за якими значно менший від того, що передається до протокольного провадження й дізнання.

Зусилля органів прокуратури, в тому числі й основну частину її загальнонаглядової діяльності, можна буде цілком зосередити на виявленні та розслідуванні кримінальних порушень законності, вчинених «білокомірцевою» частиною злочинного світу на всіх рівнях влади та в усіх регіонах країни.

Причому, все це має значно більше шансів відбуватися в рамках конституційних вимог і за обов'язкової умови, що суд (і тільки суд!), а не Президент, прем'єр або народні депутати даватимуть правову оцінку процесуальним діям органів попереднього розслідування.

Анатолій МУДРОВ,
начальник відділу Генеральної прокуратури України.

Колонка власкора

З колиски — в колиску

Виробниче об'єднання «Стахановвугілля» передає виробничому об'єднанню «Укрекологія» поверхневий технологічний комплекс шахти «Центральна-Ірміне». Шахта свого часу була колискою стахановського руху, а нещодавно, в рік півстолітнього ювілею, її закрили, тепер вона має стати колискою іншого руху на вугільних підприємствах — за екологічно чистий видобуток палива. «Укрекологія» займається оздоровленням навколишнього середовища, гасінням териконів, очищенням промислових вод, озелененням. А ще вона зобов'язалася забезпечити робочими місцями всіх гірників міста Теплогорська, які працювали на шахті.

Журналісти для XXI століття

В Україні відкриваються нові й нові друковані видання. Відкриваються з помпою, але потім тихо помирають: непрофесіонали не можуть працювати професіонально, і видання не мають очікуваного попиту.

Журналістів треба готувати більше. Про це говорили на презентації факультету журналістики Східноукраїнського університету в Луганську. До цієї події було прикуто увагу й тих, хто може допомогти не тільки словом. Наприклад, Спілка журналістів та Східноукраїнський пенсійний фонд оголосили про рішення призначити для майбутніх журналістів 9 спеціальних стипендій.

Червоні прапори — біля ринку

Ні, луганські ліві не збираються продавати свої прапори, але регулярно ходять з ними до Центрального ринку на мітинги, які жодної популярності в місті не мають. Раніше збиралися біля пам'ятника своєму вождеві. Та зрозуміли: там їх ніхто не бачить. А біля базару завжди людно — дивись, хтось і зупиниться. Так було і в День незалежності України. Кілька десятків чоловік з червоними прапорами та портретами Леніна і Сталіна говорили про «фашистів», «бандерівців» тощо.

Днями виконком Луганської міської Ради народних депутатів оприлюднив заяву, в якій підкреслив, що «дані акції є грубим порушенням законів України, і вимагають правової оцінки з боку відповідних органів». Мету тих акцій виконком визначає так: «зірвати громадські заходи, присвячені державному святу — Дню незалежності, підірвати довір'я народу до існуючої державної влади, Президента України і голови Луганської міськради народних депутатів».

Не вперше міськвиконком протестує проти несанкціонованих мітингів, що їх влаштовують ліві сили, але поки що сам силу проти них не виявляє.

«Афганська Голгофа» в Луганську

Видавництво Луганського Східноукраїнського університету спільно з малим підприємством «Боян» видало книгу пам'яті під назвою «Афганська Голгофа». У ній вміщено нариси, фотографії, документи про 160 мешканців Луганської області, що загинули під час війни в Афганістані. Редактор і упорядник книги — колишній «афганець» Володимир Прокопенко.

Відгодуєш бичка — матимеш корову

Багато хто з тих, хто на селі хоче мати корову, не може її придбати: дорого. КСП «Тополі» Троїцького району вирішило давати охочим корови у борг, який через певний час треба повернути. Але не коровою, а бичком, відгодованим у цьому ж дворі для КСП.

Пиво на зборах лилося рікою

Голосували на зборах за статутом — підняттям пивного келиха. Йдеться про установчі збори обласної організації партії шанувальників пива, яку очолив заступник директора Луганської асоціації виробників пива і безалкогольних напоїв, мінеральних вод «Пивод» Сергій Калиніченко. У статуті сказано, що член партії має бути здатним, не виходячи із-за столу, випивати 17 келихів пива. Це шкідливо? Ні, корисно: члени партії мають рішуче, по-партійному кинути цигарки, бо нікотин огрублює язик, що позбавляє змоги гідно оцінювати пиво...

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

Парфенон у Києві

*В***ІД АВТОРА.** *У пропонованій публікації мова піде не про архітектурні справи, а літературні. Що ж до Парфенону, то чи не здається вам, шановні читачі, що ідея, втілена в головному храмові Афін давньогрецькими архітекторами Іктіном та Каллікратом, є символом демократії, коли корабель держави міцно опирається на потужні колони — закони, традиції, культуру нації? Література — одна з тих колон, на якій тримається державотворча ідея.*

Але й про архітектуру Парфенону та її зв'язок з Києвом можна говорити. Найперше, доріські та іонійські колони прикрашають споруди Національного музею образотворчого мистецтва України, консерваторії, Національного університету імені Т.Шевченка, Міністерства закордонних справ, багатьох урядових та адміністративних будинків. Є у нас і свій Акрополь — Володимирська гірка, свої Пропілеї та Пінакотеки... Є й бажання осмислити себе і шлях свого народу в майбутнє, усвідомити велич і гідність Києва та степових просторів «між Сяном та Доном».

Отже, йдеться про образ Парфенону — символ єднання зусиль влади й діячів культури у напрямі утвердження української духовності.

І. Кінець століття, тисячоліття...

Коли відкинути безперспективні дискусії, що час від часу турбують наше суспільство і які народжуються найчастіше в горнилі політичної боротьби, і подивитися спокійними очима на доробок українських письменників у XX столітті, то неупереджений дослідник може впевнено сказати, що маємо всі підстави йти в майбутнє з оптимізмом. Щоправда, ми майже нічого не зробили для того, щоб ця істина стала загальновідомою і ще й до того поширилася за межі кордонів нашої держави. Як приклад візьмемо здійснюване нині видання Бібліотеки української літератури (планували видати 80 томів, але потім план відкорегували в бік збільшення). Реалізує проект Національна Академія наук України та видавництво «Наукова думка». Дійшовши до п'ятдесятого тому, видання поки що зупинилося через брак коштів. Зрозуміло, що розпочате за часів тоталітарного режиму формування цієї бібліотеки потребує істотних доповнень, але здійснивши цей проект, ми могли б говорити про обличчя нашої літератури від літописної доби до нашого часу. Можливо, відчули ту саму тривогу автори солідного видання «Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики XX століття». Вже побачили світ три томи і готується четвертий (з-поміж ініціаторів згадаємо насамперед літературознавця Василя Яременка та редактора журналу «Дніпро» Миколу Луківа, хоча «Українське слово» змогло прийти до читача, дякуючи зусиллям багатьох людей і в Україні, і в діаспорі). Назвемо імена наших письменників з цієї хрестоматії, яких знає Європа і світ: Іван Франко (кандидат на премію Нобеля 1916 року), Михайло Коцюбинський, Леся Українка, Василь Стефаник (їхні твори перекладено німецькою, французькою, англійською, польською, чеською та російською мовами), Володимир Винниченко (відомий у Європі політик та літератор), Олександр Довженко (фільми його визнано кращими за всю історію світового кінематографа), Тодось Осьмачка, Євген Маланюк, Михайло Орест, Микола Зеров — поети європейського формату, Докія Гуменна (авторка трилогії «Діти Чумацького Шляху», без якої сьогодні не можна уявити нашу літературу), ще один офіційний кандидат на Нобелівську премію Улас Самчук, чия творчість добре відома не тільки в Європі, а й на американському континенті, Іван Багряний, Олесь Гончар, Василь Стус — кандидатуру цього поета на премію Нобеля висунув Генріх Белль (ФРН), Василь Голобородько, поезію котрого читають у Бразилії, Франції, Югославії... А скільки ще не названо імен!

Уолт Уїтмен казав, що велика література потребує великої аудиторії. Її постійне збільшення — це мета книговидавця Осипа Зінкевича (видавництво «Смолоскип»), співробітників «Основ», «Ради», «Червоної калини», «Либедя», «Світу» та багатьох інших. Нині в Україні діє понад 700 видавництв.

Чому ж тоді інтелігенція б'є на сполох? Вагомо кращі її представники заявили Президентові й уряду України про те, що ситуацію, що склалася в розвиткові сучасної української літератури, відродженні національної освіти і культури, треба докорінно змінювати. Не йдеться про додаткові економічні важелі, а про відповідну нормативно-правову підтримку. Адже сьогодні наш книжковий ринок, наприклад, захопила зарубіжна, зокрема російська книжка (йдеться не про видання відомої у світі російської класичної літератури, а про бездуховне «чтиво»). А обсяги україномовних видань зведені до жалюгідних трьох відсотків від усієї кількості книговидавничої продукції держави.

II. Невже мав рацію Віталій Коротич?

Доля української літератури XX століття відобразилася в долях її письменників. Вище ми назвали імена тих, хто вийшов на європейській виднокола. Але сотні українських письменників закінчили свої дні в сибірському ГУЛАЗі, десятки заподіяли собі смерть. Вдумаймося тільки в дату смерті однієї з останніх жертв більшовицького режиму — поета Василя Стуса, замученого в Мордовії лише десять років тому — восени 1985 року! Тобто в той час, коли руйнувався останній на землі колоніальний режим у Південно-Африканській Республіці, коли людство піднеслося до розуміння безальтернативності ідеї роззброєння, коли було підписано Гельсінкські угоди, серцевиною яких стало визнання прав людини найвищим над усе на Землі.

Колоніальне становище України в московській імперії знищувало її культуру й літературу зокрема. Насильно утверджуваний єдино дозволений напрям розвитку літературного процесу в рамках так званого соціалістичного реалізму знищував і сам процес. Не випадково ми й тепер не відходимо від спроб висвітлювати історію української літератури як суму літературних портретів її видатних письменників. Але це багатовимірне явище. Наприклад, однією з його особливостей є постійний взаємозв'язок, взаємовпливи літератур. А українська досі «мала право» входити в світову літературу лише через «російські двері». Коли в сімдесяті роки поети Василь Голобородько та Ігор Калинець вимушені були видати свої поезії за кордоном, їм тут же закрили всі шляхи до радянських видавництв та журналів, газет, засобів масової інформації.

Прикладів «розквіту» української літератури в «російських дружних обіймах» можна наводити багато. Все це в минулому, слава Богу. Але де ж очікуваний незалежний розквіт? Чому ж ми прийшли до отих трьох відсотків україномовної художньої літератури? Чому наприкінці XX століття ледь животіють книжкові видавництва, газети, журнали, творчі спілки? Чому у промінні омріяної свободи і творчої розкутості, коли наші поети і прозаїки змогли по-справжньому відкрити для себе світ зарубіжної культури (дехто вже й втратив лік своїм закордонним поїздкам, а в Парижі вже не мріють вмирати, а лише жити!), своя, рідна поезія і проза потрапили під прес чужих впливів, бездумного запозичення й наслідування? Невже це все лише тому, що українські письменники, як віддані представники своєї нації, просто не вміють адекватно до нинішнього історичного темпу реагувати на події у світі і передусім на своїй батьківщині, як пише в одним з останніх чисел «Літературної України» (яка ще виходить!) прозаїк Роман Андріяшик? Чи мав рацію Віталій Коротич, який кинув своїм колишнім колегам звинувачення в пасивності й небажанні порвати пута провінціалізму?

Ось книжки, що побачили світ у двох наших найбільших видавництвах.

— **Останнім часом ми запропонували читачеві знаменитий роман Сервантеса «Дон Кіхот» у перекладі Миколи Лукаша, — розповідає директор видавництва «Дніпро» Тарас Сергійчук, — антологію «Тисячоліття. Поетичний переклад України-Русі», який підготував Михайло Москаленко (видання гідне літератури XX століття, хоча й з упорядником його можна сперечатися стосовно добору імен видатних перекладачів. — В.А.). Видали ми також поезію Артюра Рембо, вперше так повно прочитану по- українськи, і «Енеїду» І.Котляревського з ілюстраціями Івана Будзя.**

Це продукція одного з найбільших (а донедавна одного з найпотужніших у світі!) видавництв України. Що ж пропонує «Український письменник», який покликаний друкувати твори авторів, які нині працюють у літературі?

— **Гадаємо, читацька аудиторія сприйме нову книжку прози Валерія Шевчука «У череві апокаліптичного звіра», — каже головний редактор «Українського письменника» Микола Ілляш. — Олексій Пахучий видав у нас роман «Юрась Хмельниченко». Це продовження його ж історичного твору «Тиміш Хмельницький, син Богдана». Олесь Бердник йде до читача з романом та іншими творами, що об'єднані в збірці «Камертон Даждьбога». Видаємо й поезію — Микола Холодний «Усмішка Джоконди», Дмитро Паламарчук «Подзвіння», томики віршів переможців конкурсу «Гранослов». Всього торік «Український письменник» видав 35 книжок українською мовою.**

Б'ються за своє існування українські видавництва, а разом з ними й українські письменники. Той самий Микола Холодний, щоб зустрітися нарешті з читачем, вимушений був продати свого автомобіля й видрукувати збірку поезій. Популярна ще не так давно поетична серія «Бібліотека поета» припинила своє існування. Остання збірка (поезії Івана Крушельницького, розстріляного в період сталінщини), побачила світ минулого року.

Очевидно, тому Валерій Шевчук і кинув в одному зі своїх інтерв'ю зауваження, що нині «нормального потоку сучасної художньої української книжки немає». Не можна не згодитися з метром і в тому, що той, хто потребує духовного життя, має можливості задовольняти її в будь-які часи.

Але кажемо не про індивідуальну, а про суспільну свідомість — грунт для такої потрібної нині злагоди в державі. На неї тиснуть сьогодні як доморослі лжетеоретики і провідники, так і зовнішні впливи. І тут постає заохочувальна роль держави для розвитку української духовності, реалізована у відповідній політиці та законодавстві, чому запекло протидіють антиукраїнські сили, що нав'язують широкому загалові безпредметні дискусії.

Так, російськомовна преса в Україні час від часу розпалює суперечки, що переконують читачів — «Нас врятують лише бікультурали!», тобто люди, позбавлені національного почуття, такі собі носії нібито кількох культур, а насправді — жодної. Одне слово, новітні русифікатори мімікрують, пристосовуються до виниклих умов, але мета їх відома — всіма способами протистояти утвердженню в Україні української духовності. Дилетант в архіскладних питаннях ідеології доктор фізико-математичних наук В.Гриньов у своїй книжці «Нова Україна: якою я її бачу», дописався до того, що твердить: «Кожна людина, виходячи зі свого власного самопочуття, може себе відносити до тієї чи іншої національності, до кількох національностей водночас або ні до якої конкретної національності» (?!). Як кажуть, приїхали...

Повторюю, що все це робиться з єдиною метою — закріпити здійснену за роки Російської імперії та тоталітарного режиму русифікацію України, не дати змінніти росткам національного відродження.

Ось чому проблема літературного життя в нашій державі, на жаль, залишається проблемою політичною. Неприйняття його саме в такій (заполітизованій) формі і породжує час від часу епатажні події — то святкування 30- літнього ювілею лідера неавангардної поезії В.Цибулька, то вихід роману О.Забужко «Польові дослідження з українського сексу» тощо.

***

Звичайно, можна продовжити аналіз явищ, притаманних літературному життю України кінця XX століття (ми торкнулися лише окремих його явищ та імен), але рамки газетної публікації змушують перейти до висновків.

По-перше, чи існує взагалі український літературний процес, який вбирає в себе всю багатогранність полікультурності духовного життя нашої держави? Тобто чи осмислює себе наша література як дзеркало нинішньої епохи, так і всієї історії нації? Чи сприймає свій взаємозв'язок із загальнокультурними, мовними, ідеологічними та науковими проблемами суспільства? Чи шукає своє місце у світовому культурному просторі? (Координат, що визначають усю повноту поняття літературного процесу, багато, обмежимося хоча б згаданими вище).

Максималісти скажуть, що нічого такого у нас немає і не може бути найближчим часом.

А оптимісти хочуть бачити в кожному ще й кволих паростках нового — не просто, але вільного буття української літератури її гідне майбутнє. Взяти хоча б пожвавлення останніми роками літературного життя не тільки в столиці, а й у провінції: створено десятки видавництв, журналів, альманахів, газет, навколо яких гуртуються молоді письменницькі сили. І хто знає, яка книжка сьогодні важить більше — та, що видана в Києві чи та, що побачила світ десь у Гуляйполі чи Коломиї...

По-друге, як сказала Ліна Костенко:

... Ще не було епохи для поетів,
але були поети для епох!

Парфенон духовний таки постане в Києві.

Віталій АБЛІЦОВ.

Мова

СТУДЕНТАМ-АВІАТОРАМ ІМПОНУЄ УКРАЇНСЬКА

Вибіркового ставлення до законів у цивілізованих країнах не буває. Хто не виконує закони, той має піти з державної служби. Щоби не компрометувати її в очах суспільства. Мова — це символ нації (народу) і незалежності держави, це душа нації. Мало того — сама нація. Бо немає мови — немає народу. Яке ж становище у нашій молодій Українській державі з державною (офіційною) мовою тепер, через чотири роки після проголошення незалежності?

Відразу скажемо — нелегке. Навіть суперліберальний Закон про мови в Україні майже повсюди знехтувано, насамперед державними посадовими особами. Що можна сказати про таких горе-державників? Немає в них ні честі, ні національної гідності. А грошики отримують справно з каси саме Української держави.

Позитивний приклад того, як треба шанувати рідну мову подають Президент України Леонід Кучма, Голова Верховної Ради Олександр Мороз Прем'єр-міністр Євген Марчук, та міністр освіти Михайло Згуровський. Ось чому ще прикріше від того, що вони мало закликають своїх підлеглих (у кожному разі цього майже не видно на телебаченні, радіо, в пресі) суворо виконувати згідно з Конституцією України Закон про мови.

Майже 65 відсотків середніх шкіл південно-східної України функціонують не на державній мові. У таких українських містах, як Луганськ, Донецьк, Горлівка, Макіївка, Харків, Сімферополь, Севастополь, Запоріжжя (!), Миколаїв, Херсон, Одеса, Кременчук, Дніпропетровськ, в установах і організаціях майже не чути державної української мови, українських шкіл дуже мало, якщо не сказати різкіше. Газетні кіоски напхані російськомовними та російськими газетами, а українські, коли і є, то здебільшого лежать під прилавками.

Зате скрізь у цих містах, і особливо в столиці сусідньої держави, чути розмови про якусь «сплошную украинизацию». Побоялися б Бога! Скоріше треба говорити про знищення залишків української мови, про боротьбу з нею.

Турбуємось усе про розквіт російської мови в Україні? А чому ж насамперед не про розквіт української — державної, офіційної мови? А чому ж тоді Росія не турбується про розвиток української мови в своїй державі, адже там також проживає з добрий десяток мільйонів українців.

Зате можна дізнатися з творів О.Солженіцина про те, що в таборах ГУЛАГу «державною» мовою була в основному українська — так багато там мучилося та вмирало українців. Уже хоча б пам'ятаючи ці факти та голодомори, ми повинні згуртуватися навколо Української держави та її мови.

Пам'ятаймо також і про те, що у Варшаві у 1912 році взагалі не було жодної польської школи, бо Російська імперія, до складу якої входила і ця частина Польщі, вважала польську мову непотрібною, діалектом. Так оце ж таке саме майбутнє чекає і на білоруську мову. А також і на українську, якщо Україна, не дай Боже, повторить білоруський варіант «воссоединения». Будьмо ж пильні!

Декотрі високі державні достойники й досі ще прагнуть офіційної двомовності в Україні. Ось саме цього в жодному разі не треба робити. Бо якщо в якійсь державі буде слов'янська двомовність, то одна з них обов'язково загине. Так буде і з українською, менш поширеною сьогодні в офіційних сферах, науці, вищій школі, на виробництві. А враховуючи той чинник, що російська та українська мови схожі, в Україні й далі пануватиме той самий страхітливий «суржик», яким послуговується тепер чи не половина населення нашої країни, в тому числі, хоч як це прикро, й деякі високі посадові особи. Чи думають про такі наслідки «офіційної» двомовності її ініціатори-апологети?

Одного разу автор цих рядків став свідком суперечки двох співрозмовників. Один із них почав виправдовувати неукраїнців, яким нібито дуже важко вивчити... рідну мову. Його опонент зауважив, що коли хтось переїжджає на постійне проживання до Києва з інших республік колишнього Союзу, то відразу ж біжить на Хрещатик для того, щоб записатися на тримісячні курси прискореного вивчення англійської (!) мови (а не української державної), бо він, бачте, планує поїхати за кордон у відрядження, на стажування тощо.

І водночас декотрі представники національних меншин, які десятки років живуть і працюють в Україні, не перестають повторювати, що їм важко вивчити українську мову, хоча вона, мабуть, на 40 відсотків збігається з російською мовою. Крім того, є українські газети, книги, радіо, телебачення. Ні, причина зовсім в іншому — у зневажливому ставленні до українського народу, його мови, держави, нарешті. Такі люди вважають українську мову лише за діалект російської. Чого ж, у такому разі, не можуть її опанувати! Потрібно прямо відповісти: не бажають, не хочуть, демонстративно нехтують!

Як на мене, проблему з державною українською мовою можна в нашій Українській державі розв'язати в перспективі просто. Для цього потрібно перевести всі вищі навчальні заклади (це — державні установи!) на державну мову, а також 75 відсотків середніх шкіл, що кількістю відповідає чисельності корінного населення України.

Але як саме, в який спосіб розумно й ефективно впровадити державну українську мову в усі сфери вищої освіти?

Як відомо, Верховна Рада України своєю постановою ввела в дію з 1 січня 1990 року Закон України про мови в Україні. Для поступового впровадження були встановлені відповідні терміни, які стосуються також і вищих навчальних закладів України.

Відповідно до цього Закону та Конституції України державною мовою у нас є українська мова. Отже, держава зобов'язана забезпечувати всебічний розвиток та функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя. Установи й організації мають створювати всім громадянам належні умови для вивчення української мови та поглибленого її опанування (це положення впроваджують протягом трьох-п'яти років з дати впровадження Закону, тобто з 1 січня 1990 року).

Службові особи установ та організацій зобов'язані опанувати українську мову. Після прийняття на роботу службова особа має оволодіти державною мовою в обсязі, необхідному для виконання своїх службових обов'язків (впроваджується протягом трьох-п'яти років — також із 1 січня 1990 року).

В Україні, згідно з Законом про мови, навчальна й виховна робота у вищих навчальних закладах провадиться державною — українською — мовою, а у випадках, передбачених цим же Законом, поряд з українською — і національною мовою більшості населення того чи іншого регіону України. Отже, для підготовки національних кадрів у таких вищих навчальних закладах можна створювати групи з навчанням у них відповідною національною мовою (це положення виконується протягом п'яти-шести років після 1 січня 1990 року).

Тексти офіційних оголошень, повідомлень, плакатів, афіш, реклами тощо виконуються також державною українською мовою.

Якщо навіть побіжно проаналізувати стан впровадження державної української мови у вищих навчальних закладах України, то можна зробити висновок, що чіткої системи, комплексного, системного підходу до розв'язання цієї надзвичайно важливої для України проблеми немає. Кожний вуз розв'язує її по-своєму. Добре йдуть справи у цьому напрямі в Західній Україні, у київських вузах, зокрема в таких, як Національний технічний університет України (колишній КПІ), Національний університет України (колишній КДУ) та ряді інших.

Що ж до вузів східного та південного регіонів України, то про серйозне впровадження в них Закону про мови годі й казати.

Та візьмімо ще один відомий вуз України — Київський міжнародний університет цивільної авіації — один з флагманів серед вузів цивільної авіації нашого континенту. Адже в цьому закладі навчаються студенти, аспіранти, докторанти приблизно з 90 країн світу. В окремі роки чисельність студентів-іноземців сягала 1800 чоловік.

Вуз особливий, оригінальний, специфічний. Адже більш як 60 років він підпорядковувався Москві, Міністерству цивільної авіації колишнього Союзу. Майже 80 відсотків студентів були представниками республік колишнього Союзу та зарубіжних країн.

Чи не більше половини викладачів цього вузу також були вихідцями із-за меж України. Тож того періоду і не йшлося навіть про якісь паростки, прояви української мови, українства. Мало того, це нерідко було просто небезпечно, бо відразу могли тобі пришити ярлик «націоналіста». Оце й є та специфіка, про яку було сказано вище.

Перші п'ять років після запровадження Закону про мови в Україні у Київському інституті інженерів цивільної авіації — таку назву він мав до квітня 1994 року — спротив хоча б елементарному виконанню цього Закону був великий, як і спротив самій ідеї української державності. І що найбільш прикро — цей спротив чинили навіть декотрі керівники вузу.

Але все це сьогодні — багато в чому пройдений етап. Бо навіть за тодішньої ситуації, за умов величезної специфіки цієї солідної установи, знайшлися сили в її керівництві, які зуміли проявити патріотизм, державницький підхід, волю, мудрість, такт, зваженість. А весною цього року на основі комплексного, системного підходу був розроблений та запроваджений наказ ректора університету (КМУЦА) доктора технічних наук, професора Павла Назаренка «Про впровадження Закону про мови в Україні в діяльність університету».

У ньому, зокрема, зазначено: «Вважати державну українську мову робочою мовою ректорату, вчених рад, спеціалізованих рад, деканатів, кафедр, усіх інших підрозділів Київського міжнародного університету цивільної авіації. У зв'язку з цим усім службовим (посадовим) особам університету та його підрозділів користуватись під час виконання службових обов'язків та прийому співробітників і громадян українською мовою».

«Навчальну й виховну роботу зі слухачами, студентами, аспірантами, докторантами — громадянами іноземних країн, — сказано в ректорському наказі, — в перспективі перевести з російської на державну українську мову або на англійську мову (за їхнім вибором). Для тих, хто буде навчатись англійською мовою, поступово створити «англомовні групи», а для тих, хто буде продовжувати навчатись російською мовою, — «російськомовні групи». І далі: «Навчальну та виховну роботу в університеті зі студентами, слухачами, аспірантами, докторантами — громадянами країн СНД (окрім України) за їхнім бажанням провадити російською мовою. Для них створити окремі «російськомовні групи». Для тих представників СНД, які бажають навчатись англійською мовою, створити «англомовні групи».

До цього ще треба додати, що тепер в університеті розробляють ще дві пропозиції щодо цього. Перша стосується 20-відсоткової надбавки до посадового окладу тих викладачів, які активно переходять на державну мову в написанні навчальної літератури та викладанні навчальних дисциплін. А друга стосується врахування цієї ж обставини під час обрання та переобрання працівників університету на посади викладачів, доцентів, професорів, завідувачів кафедр, деканів тощо.

Федір ЧУПРИНА,
віце-президент товариства учених «Державність».

Спорт

Найкращі в країні

«Спортивна газета» за традицією провела передноворічне опитування читачів, спортивних фахівців та журналістів, яке назвало символічну десятку найкращих спортсменів України за підсумками сезону-95. Щоправда, вийшло дванадцять лауреатів, бо троє поділили 10-е місце.

1. Інесса Кравець (Київ), легка атлетика — чемпіонка і рекордсменка світу в потрійному стрибку, переможниця міжнародної серії змагань «Гран-прі ІААФ». **2. Лілія Подкопаєва (Донецьк)**, спортивна гімнастика — чемпіонка світу в багатоборстві та опорному стрибку. **3. Катерина Серебрянська (Сімферополь)**, художня гімнастика — чемпіонка світу в багатоборстві та вправах з м'ячем, володарка Кубка Європи в багатоборстві. **4. Сергій Бубка (Донецьк)**, легка атлетика — переможець зимового та літнього чемпіонатів світу в стрибках з жердиною. **5. Ігор Разорьонов (Одеса)**, важка атлетика — чемпіон світу в двоборстві та поштовху у суперважкій ваговій категорії. **6. Рустам Аджі (Маріуполь)**, греко-римська боротьба — чемпіон світу в категорії 68 кг. **7. Ельбрус Тедеєв (Київська область)**, вільна боротьба — чемпіон світу в категорії 62 кг. **8. Василь Іванчук (Львів)**, шахи — неодноразовий переможець та призер міжнародних турнірів. **9. Сергій Голубицький (Київ)**, фехтування на рапірах — чемпіон Європи, володар Кубка світу. **10. Світлана Бондаренко (Запоріжжя)**, плавання — срібний призер чемпіонатів світу та Європи на дистанціях 100 і 200 метрів брасом; **Олександр Гуров (Маріуполь)**, бокс — дворазовий чемпіон Європи (протягом одного року) серед професіоналів у важкій категорії (86,184 кг); **Світлана Лисянська (Київ)**, самбо — чемпіонка світу в категорії 72 кг.

Найкращими серед команд стали:

1. Жіноча збірна країни з баскетболу — «золото» на чемпіонаті Європи. **2. Жіноча збірна країни зі стрільби з лука** (Тетяна Мунтян, Ліна Герасименко, Наталія Білуха) — переможець зимового чемпіонату світу в командних змаганнях. **3. Чоловіча збірна країни з велоспорту** (трек) — срібний призер чемпіонату світу з командної гонки переслідування на 4 км; **жіночий екіпаж збірної країни з вітрильного спорту** (Руслана Таран, Олена Пахольчик) — чемпіон Європи, володар Кубка світу та Євроолімпу в класі яхт «470».

«Золотий м'яч» — у Веа!

Ліберієць, нападаючий Жорж Веа, який протягом першої половини нинішнього року виступав ще за клуб «Парі Сен-Жермен» (Франція), а нині грає за італійський «Мілан», традиційним опитуванням паризького тижневика «Франс футбол» визнаний найкращим футболістом Європи-95 і отримає приз — «Золотий м'яч». Уперше в історії цих референдумів переможцем названо не європейця, а представника іншого континенту. Такі тепер правила. Нагадаємо, що 1975 та 1986 років володарями «Золотого м'яча» були представники України, клубу «Динамо» (Київ) — Олег Блохін та Ігор Беланов.

Ви хочете реалізувати ваші товари та послуги на місцевому, регіональному чи національному ринках?

Реклама на українському радіо допоможе вам зробити це швидко й результативно.

УКРАЇНСЬКЕ РАДІО — ЦЕ:

- 100 годин мовлення на добу;
- 100 відсотків охоплення території держави;
- 100-процентна ефективність реклами.

Чекаємо на вас за адресою:
Київ, Хрещатик, 26.
Національна радіокомпанія України.
Телефони: (044) 229-44-13, 229-34-29.
Факс: (044) 229-17-24.

ИНТЕРАГРОЭКСПОРТ

производит
комплектует
реализует
гарантирует

ТАЛИ электрические г/п 0,5 - 10 т.
ТАЛИ ручные г/п 1; 3,2 т.
КРАН-БАЛКИ г/п 1 - 10 т.
КРАНЫ КОЗЛОВЫЕ
НАСОСЫ промышленные
ВЕНТИЛЯТОРЫ промышленные
ПАРКЕТНЫЕ ЛИНИИ
ЗЕРНОДРОБИЛКИ
ПИЛОРАМЫ УЛ-63

Киев-254053,
ул. Кудрявская, 8-в.
Тел./ф. (044) 212-11-29
212-30-18

Организация реализует со склада: Автомобили

☑ГАЗ — САЗ 4509
☑ГАЗ — 3309 бортовой, турбодизель
☑ГАЗ — 33022 (Газель)

Тел.: (06264) 3-70-38, 3-03-82, 3-99-36,
факс (06264) 5-94-71.

АО «КамАЗ Украина»

официальный дистрибьютер АО «КамАЗ»

❑ Реализует с площадки в Киевской области грузовые автомобили КамАЗ:

КамАЗ — 5410
КамАЗ — 5320
КамАЗ — 53212
КамАЗ — 53213
КамАЗ — 55102
КамАЗ — 55111.

Цены ниже заводских!

Автомобили продаются с гарантийным обслуживанием!

❑Предлагаем в широком ассортименте запасные части на автомобили КамАЗ.
Более 300 позиций запасных частей всех модификаций на складе в Киевской области.

Контактные телефоны:
(044) 462-59-31, 462-59-32, 462-59-33, 462-93-34, 416-91-62, 416-91-64, 416-91-69, 416-91-73, (044) 212-45-04, (04494) 540-82, 524-99, факс (044) 462-59-35.

Інформація про випуск акцій відкритого акціонерного товариства «Дарниця»

Відкрите акціонерне товариство «Дарниця» засноване на підставі наказу № 1242-Пл від 22. 09.1995 р. регіонального відділення ФДМ України по м. Києву.

Код по ЗКПО — 04012997.

Місцерозміщення акціонерного товариства:
252100 м. Київ: б. Верховної Ради, 14-б.

Розрахунковий рахунок № 500507490 у міжрайон./в УСБ МФО 322056.

Мета та предмет діяльності:

будівництво житла, шкіл, дитсадків, лікарень, поліклінік та інших об'єктів соціального призначення;
виробництво товарів народного вжитку та продукції виробничо-технічного призначення, їх реалізація, обмін та продаж;
підготовка та підвищення кваліфікації робітничих кадрів з різних професій з виданням посвідчень.

Дані про керівників:

прізвище, ім'я та по батькові	посада	освіта	виробничий стаж	стаж на підприєм.
Шпак Микола Іванович	голова правління	вища	21 рік	6 років
Подобулкіна Олена Андріївна	головний бухгалтер правління	вища	25 років	7 років

Результати діяльності підприємства (млн. крб.)

Показники	на 01.01.95	на 01.10.95
1. Прибуток	86945	168594
2. Обсяг виконаних послуг і робіт	1091	554
3. Дебіторська заборгованість	170479	1892011
4. Кредиторська заборгованість	234118	1968319
5. Середньоспискова чисельність (чоловік)	2212	2027

Дані про емісію цінних паперів:

1. Мета використання фінансових ресурсів, залучених від емісії, — приватизація майна підприємства.
2. Розмір статутного фонду — 184950000 тис. крб.
3. Категорія акцій, що випускаються:

Категорія акцій	Номінальна вартість, тис. крб.	Обсяг емісії: кількість, шт.	Обсяг емісії: сума, тис. крб.
Прості іменні	25	7398000	184950000

4. Емісія здійснюється серією ФД за номерами 0000001—7398000.
5. Право на пільгове придбання акцій товариства надається працівникам товариства, особам, які мають право на пільгове придбання акцій згідно з чинним законодавством.
6. Розміщення, строк і порядок передплати акцій та їх оплати.

Покупці	Показники реалізації акцій			Строки передплати акцій та їх оплати початок/кінець
	Кількість	Вартість, тис. крб.	У відсотках	
а) за номінальною вартістю для членів трудового колективу та осіб, прирівняних до них:				
за рахунок майнових сертифікатів	3200000	80000000	43.25	25.11.95/25.01.96
за рахунок власних коштів	1600000	40000000	21.63	25.11.95/25.01.96
б) продаж акцій за номінальною вартістю керівництву підприємства за кошти	369900	9247500	5.00	25.11.95/25.01.96
в) акції, що підлягають вільному продажу за майнові приватизаційні сертифікати	1858200	46455000	25.12	25.01.96/25.03.96
г) продаж пакета акцій на конкурсній основі з метою залучення інвестиційних коштів	369900	9247500	5.00	25.01.96/25.03.96
Разом:	7398000	184950000	100.00	

7. Привілеї власників акцій.
Власник простих іменних акцій має право розпоряджатися акціями згідно з чинним законодавством та статутом ВАТ.
8. Запланований курс акцій: на пільгових умовах — за номінальною вартістю, інші — за цінами ринкового попиту.
9. Попередніх емісій цінних паперів ВАТ не здійснювало.
10. Визначення розміру та виплати дивідендів здійснюють раз на рік за наслідками діяльності товариства за рік протягом одного місяця після проведення загальних зборів акціонерів.
11. Розмір дивідендів визначають у розрахунку на одну акцію без вирахування податків, доводять до відома акціонерів і виплачують готівкою.
Неодержані дивіденди, згідно з установчими документами, зараховують на акції за курсом, що був за станом на день проведення щорічних загальних зборів акціонерів.

Чинники ризику

Можливими чинниками ризику в діяльності товариства є невизначеність та непослідовність економічної політики органів влади та управління, значне зниження платоспроможного попиту на продукцію підприємства.

Відомості про торговця цінними паперами.

Передплата акцій ВАТ «Дарниця» провадиться за адресою: Київ-100, бульвар Верховної Ради, 14-б, тел.: 552-02-05, 552-81-64.

ГАЗОВІ ПОБУТОВІ ЛІЧИЛЬНИКИ

Фірм: "METRIX" Польща, "Schlumberger" Франція
сертифіковані Держстандартом України
для встановлення у квартирах та приватних будинках

реалізує СП ТзОВ "Тел-САТ" м. Львів
Тел./факс: (0322) 27-14-01; 27-14-02

Производим ОЛИФУ

высокого качества «Оксоль» комбинированную К-4, К-3, К-5, натуральную по самым низким ценам

СП «ВИО - Ле»

Тел.: (04849) 3-54-77, 3-34-33.
Приглашаем к сотрудничеству дилеров.

Арбитражный суд Харьковской области (310002, г. Харьков, ул. Сумская, 64) возбудил дело № 3731/5 - 54 о банкротстве компании «МБС-Малте», юридический адрес: 310086, г. Харьков, ул. Шатилова дача, 4.

Расчетный счет № 467792 в Харьковском филиале «Инвестбанка», МФО 779, МФО для иногородних расчетов — 351771. Заявления кредиторов и санаторов принимаются в месячный срок.

В связи с ликвидацией Акционерного общества «Агентство недвижимости «ИРТА» претензии принимаются в течение одного месяца со дня публикации объявления по адресу: 330009, г. Запорожье, ул. Фильтровая, 25. Телефон: (0612) 35-20-72.

Шановні акціонери!

Установчі збори ВАТ «Інтернафтогазбуд» відбудуться 26 січня 1996 року о 10-й годині в Сумах, Петро-Павлівська, 63, зал обласної філармонії.

Початок реєстрації — 8.00.

Порядок денний

1. Звіт спостережної ради, правління та ревізійної комісії.
2. Затвердження статуту.
3. Вибори голови та членів спостережної ради.
4. Вибори голови та членів правління.
5. Вибори голови та членів ревізійної комісії.
6. Різне.

Для участі у зборах акціонерів треба мати при собі:

паспорт чи інший документ, що засвідчує особу;
доручення на право представляти інтереси акціонерів.

Телефон для довідок (0542) 22-37-08.

У номер

● *Київ*

Чхайте, але не на власне здоров'я!

На жаль, епідемія грипу в Україні триває. Так, за 20 діб занедужало понад два мільйони мешканців нашої країни. Зафіксовані трагічні випадки — чотири чоловіка померло. Серед них троє дітей з Донецька, Черкас, Білої Церкви, що на Київщині, та один дорослий киянин.

За оцінками фахівців, Україна переживає одну з найтяжчих епідемій за останні 10 років.

● *Кіровоград*

Полігон іде на «дембель»

Припиняє своє існування військовий полігон поблизу Компаніївки, який упродовж кількох десятиріч не давав спокою мешканцям райцентру. Та й було чого хвилюватися, бо ж у 60-і роки, як згадують старожили, під час учбового бомбардування військовий літак помилково скинув бомбу на селище. Дякувати Богові, вона була без заряду. Тепер чотири тисячі гектарів степів під Компаніївкою, оспіваних у романі «Вершники» Юрієм Яновським, використовуватимуться для вирощування сільськогосподарських культур. А кіровоградська інтелігенція виступила з ініціативою зібрати кошти і спорудити тут пам'ятник усім полеглим у громадянській війні.

● *Одеса*

У «Вінок Данькевичу»

У зв'язку з 90-річчям з дня народження видатного українського композитора й громадського діяча Костянтина Данькевича Одеське відділення Спілки композиторів України та Одеський театр опери і балету провели культурно-художню акцію «Вінок Данькевичу». У цьому місті К.Данькевич народився, тут він мешкав більш як половину свого життя, тут написав свої кращі оперні, симфонічні й камерні твори.

У рамках «Вінка Данькевичу» відбулися науково-теоретична конференція, присвячена творчості композитора, великий камерний концерт, де виконувалися написані ним та його учнями твори.

● *Луцьк*

Новий рік не стане сирітським

Голова Волинської облдержадміністрації Борис Климчук видав розпорядження, згідно з яким із благодійного фонду соціальної підтримки населення для придбання одягу і взуття дітям-сиротам та дітям, які залишилися без опіки батьків, виділено 5 мільярдів карбованців. Цим же розпорядженням передбачено заходи щодо проведення новорічних і різдвяних свят для дітей та юнацтва.

«Календар „ГУ"»

Рембрандт з Галичини

1 січня минає 100 років від дня народження Василя Касіяна

Народився майбутній митець на Івано-Франківщині. Закінчив Празьку академію образотворчих мистецтв (1926 року). 1927 року переїхав до Радянської України.

Академік Василь Касіян залишив по собі щедру творчу спадщину, стрижневою в якій є серія, присвячена Тарасові Шевченку. Більшість творів Майстра витримали перевірку часом і входять до галереї найвидатніших досягнень українського мистецтва. Помер В. Касіян 1976 року.

На знімку: один з автопортретів В. Касіяна з автографом.

Вітчизняний стиль

Білл Клінтон аплодує черкаському бізнесменові

Надзвичайно далекоглядні люди були наші прапрадіди, козаки-черкасці. Одне з найспівучіших, наймальовничіших сіл вони назвали просто і витончено — Шампань...

Не минуло відтоді й 400 літ, як у черкаських краях виріс суперновітній завод, де шампанське полилося рікою. «Італьяно в Україні» — так назвали нове приватне підприємство, на якому розпочали випуск легких ігристих вин за італійською технологією. Запрацював змішаний українсько-американсько-польський капітал.

— Лише п'ять місяців минуло від дня народження «Італьяно», а вже випустили понад 6 мільйонів пляшок ігристих і лікерних коктейлів, до бюджету перерахували понад 300 мільярдів карбованців, — розповів співвласник заводу, генеральний директор СП «Міннесота-Україна» (МінУк) Микола Прудський. — Наша продукція відразу завоювала популярність не лише в Україні, а й за кордоном. Напої, виготовлені на основі знаменитих кримських вин, приємні на смак, гарні на вигляд і порівняно недорогі.

Успіх заводу та його генерального дилера СП «МінУк» помітили і відзначили міжнародною нагородою «Факел Бірмінгема», оргкомітет якого очолює Президент США Білл Клінтон. «Я аплодую вашій наполегливості у подоланні труднощів, — звернувся Президент до лауреатів. — Близько 60 літ тому США пережили тяжкий час, котрий увійшов до історії як період Великої депресії. Таку економічну скруту переживають нині ваші країни, котрі стали на шлях ринкових перетворень. Ваші зусилля — це ключ до реалізації нових можливостей і економічного зростання. Як колись американське місто Бірмінгем, котре найбільше потерпало від Великої депресії, зуміло подолати кризу, так і ваші країни завдяки компаніям, які лідирують у важких умовах економічної кризи, зуміють вийти на шлях процвітання».

Нагородження всесвітньо відомим символом соціального і економічного відродження відбулося у Бразилії. Повернувшись з Ріо-де-Жанейро, М. Прудський розповів про перспективи розвитку «Італьяно» в Україні і «МінУк». Зокрема, на підприємстві буде змонтовано лінії з перероблення м'яса, фруктів і овочів для дитячого харчування, а також для розливу соків, фруктів та мінеральної води. І, звичайно ж, нарощуватимуть виробництво вин

«Ігристого українського», «Богдана»... Микола Прудський вірить, що настане той час, коли у французькій Шампані смакуватимуть бурштиновий сік, іскрометне вино з України...

Лідія ТИТАРЕНКО.

Шампань Черкаської області.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Проблема

«А решту — приорали...»

Не так давно мені довелося почути: колись радгосп-технікум імені Макаренка Полтавського району вирощував овочів більше, ніж в усіх господарствах району.

— А то не перебільшення? — звернувся я до агронома-овочівника Г. Мотриченко.

З'ясувалося — ні. Для порівняння вона навела дві разючі цифри. Якщо в 1990 році господарство виділило під овочеві культури 250-гектарну плантацію, то за два останніх сезони її зведено до мінімуму — тридцяти гектарів.

Які плани на майбутнє? І в новому році тут вирощуватимуть овочів не більше. Чим продиктований прогноз? Передусім аналізом торішніх справ. Вдалося реалізувати лише половину врожаю, вирощеного на овочевій ниві, — дев'яносто тонн зелених вітамінів. Сімдесят тонн овочів одвезли на тваринницькі ферми... замість фуражу. А решту — приорали.

Скромні види на майбутній врожай. Вже тепер негативні поправки вносить енергетична криза. Через обмаль електроенергії у теплиці дістали прописку лише ранні помідори й капуста. Отже, менше буде розсади.

1994 року моя співрозмовниця побувала в радгоспі «Дніпро» на Дніпропетровщині. Вона й досі під враженням од тієї поїздки: Ще б пак: реалізація овочів дала дніпрянам сім мільярдів карбованців.

Відтоді професійна честолюбність не дає їй спокою. Мовляв, стараємося не менше: площі ретельно обробляємо, вимоги технології чітко виконуємо та й сорти овочів маємо не гірші.

— Там нічого нового нема, крім поливу. Через це у нас дещо нижчий врожай, — підсумовує співбесідниця.

Отже, у вирощуванні овочів є відмінність, але незначна. Зате цього не скажеш про реалізацію. Так, Полтавський консервний завод, як вважає агроном, приймає овочі майже за безцінь, зате готову продукцію продає радгоспові втридорога. Порушуються і договори, укладені селянами із заготівельною конторою, плодоовочевою базою райспоживспілки та іншими партнерами. Додаткових збитків завдає і транспортування овочів з поля до споживачів. Бо останнім часом пальне — на вагу золота.

Отут би і запозичити досвід сусідів-колег із радгоспу «Дніпро», який має власний консервний цех і вирішив проблему, пов'язану з тарою.

Гай-гай! Поки що овочівники-макаренківці можуть лише помріяти про це. І все ж мрія може справдитися. Але за однієї умови: якщо ближчим часом знайдуться спонсори чи інвестори-співзасновники, котрі допоможуть організувати перероблення на місці, безпосередньо в господарстві.

Володимир СЕМЕНО.

Інститут скотарства на Волині?

З метою розвитку м'ясного скотарства на Волині, а також і в Україні потрібен спеціальний науково-виробничий інститут, який би займався розведенням нових порід і типів, координував роботу племзаводів, селекційних центрів, підприємств усієї галузі. З такою пропозицією голова Волинської облдержадміністрації Борис Климчук звернувся до Президента України Леоніда Кучми, обгрунтувавши доцільність створення такого інституту на Волині на базі Ковельського району. Тут хороша матеріально-технічна база, велика насиченість племінного стада, солідний науковий потенціал, налагоджена тісна співпраця з фахівцями Польщі, Канади. Саме в цьому районі виведено нову породу волинської м'ясної великої рогатої худоби.

Богдан БЕРЕКЕТА.

У підприємців Українки стиль європейський

Управління внутрішніх справ міста Українки одержало до новоріччя незвичайний подарунок від підприємців НВО «Європа» — повний комплект наочно-інформаційного забезпечення. Від шляхових знаків для автомобільних трас — до паспортного столу.

Про європейців Українки вперше я почув ще позаторік на сільськогосподарській ярмарці у селі Мала Олександрівка, що під Києвом. Тоді чимало людей юрмилося біля автомобіля «Таврія» з універсальним кузовом, зробленим із композиційних матеріалів. Виявилося, що творцями цього кузова були беручкі до роботи і тямущі підприємці НВО «Європа».

Тільки нещодавно довелось познайомитись з директором НВО Костянтином Петровим, в минулому інженером київської «фірми» Антонова. На відміну від багатьох нових структур, з'ясувалось, НВО обрало шлях не миттєвого накопичення первісного капіталу, а дійсно нелегкого підприємництва. Маючи грунтовні знання і практичні навички з практичного застосування композиційних матеріалів, які Петров здобув, працюючи в КБ Антонова, він швидко знайшов прихильника своїх ідей в особі голови колгоспу «Пролетарська правда» Івана Мостового. Невдовзі обидва мали пропозиції щодо створення цілої флотилії різнопрофільних — від риболовецьких до прогулянкових — суден річкового флоту. То були пропозиції не дилетантів, оскільки вони стали вирішальними для керівництва Укррибгоспу, яке свого часу шукало, кому передати на баланс площі недобудованого заводу з виробництва риболовецької техніки. Аргументи Петрова і Мостового переважили аргументи інших претендентів. І сьогодні НВО «Європа» вже викупило виробничі площі на території 8 тисяч квадратних метрів. На одній з технологічних ліній виготовлятиметься замовлення для потреб річкового флоту, на іншій — для потреб корпорації будівництва, експлуатації та ремонту автомобільних доріг. Адже НВО «Європа» разом з Трипільським дослідним заводом щитової та пультової апаратури забезпечив нині повністю потреби Київської області в шляхових знаках. І, як зазначають працівники дорожньої автоінспекції, ці знаки — європейського зразка.

Василь ПШЕНИЧНИЙ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◆ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

◆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
◆ Рукописів не повертаємо.
◆ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 367820.

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311248.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.